БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 279 (8499)
НОЯБРИИН 28
ЧЕТВЕРГ
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

БМАССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

[Р]ЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗУУД, СОВХОЗУУДТА МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ТОН ХАНГАЛТАГҮЙГӨӨР ЯБАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ

Зэдын, Сэлэнгын, Бичурын, Курумканай, Заиграйн, Яруунын, Кяхтын, Хориин болон Ториин аймагуудай колхозууд, совхозуудта малай үбэлжэлгын ябасые шалгажа үзэхэдэ, горьтойхон дутагдалнууд элирүүлэгдэбэ.

Колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, МТС болон совхозуудай директорнуудэй аали нобшоор, харюусалгагүйгөөр хандаһан дээрэһээ шалгагдаһан колхозуудай олонхидтонь малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл мүнөө хүрэтэр дүүрээгүй байшоо. Колхозуудай малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые шалгаха аймагай комиссинууд һо тэдысэ хандажа, колхозуудай үбэлжэлгэдөө саг соонь бэлэдхэхэ хэрэгые эмхидхээгүй, харин тэндэ бии байһан дутагдалнуудые тэмдэглээд лэ хүдэлмэреэ хизаарлаһан байха юм. Энээн дээрэһээ боложо, эдэ колхозуудта солоомо суглуулга, сомолго дүүрээгүй, малай байрые заһаха, дулаалха хүдэлмэри задаа гараагүй малшадта культурна ажаһуудалай зохид һайн байра байдал бэлэдхэгдээгүй байһаар.

Курумканай, Сэлэнгын, Зэдын болон бусад аймагуудай олохон колхоз малай үбһэ тэжээл тон багаар бэлдэһэн байбашье, нэмэлтэ тэжээл суглуулха, хагда ожорһо сабшаха, модоной набша һамаа, шэлбүүһэ суглуулга эмхидхэгдээгүй байна.

Олохон колхоздо мүнөө хүрэтэр үнеэдынь адуулганда ябаһаар. Тэжээл буйлуулга эмхидхэгдэнэгүй, колхозуудта бии байгаа кормозапарнигууд олон ушарта хүдэлнэгүй, солоомые хэршэлгэ, үбһэнэй гурил хэлгэ ябуулагданагүй. Хэдэ хэдэн колхоздо малай уһалгыи муугаар эмхидхэгдэнхэй. Шамхай үнеэд юрэнхыдөө сүүдхэлээ нэгэ дахин урадхуул уһанһаа, худагһаа уһалагдадаг байна. Колхозуудай түрүүлэгшэнэр, совхоз, МТС-үүдэй директорнууд, аймгүйсэдкомууд үнеэдые дулаан байрань бүлеэн уһаар уһалха тушаа бодото хэмжээ абаагүй байһаар.

Мүнөө үедэ зарим колхозуудта хэрэглэгдэдэг ажалай түлбэриин, урмашуулгын ёһо гурим хуушараа, тиин малай ашаг шэмыень дээшэлһэнтэй зохилдоногүй, тэрэниие саашадань улам бүри ехэ болгохо хэрэгтэ һаад ушаруулна.

Мал ажалда хүдэлдэг олохон хүнүүдтэ зохид һайн гэр байра түхеэрэгдээгүй, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдые хангаха талаар биратай юумэ хэгдээгүй байна. Һүүлэй үедэ колхозуудай правлени, совхоз, МТС-үүдэй директорнууд социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ анхарал багаар табидаг боложо, фермэ болон түрүүшүүлэй ажалай дүнгүүдые зүбшэн хэлсэлгэ, тэрэниие олондо тунхаглаха хүдэлмэри эмхидхэнэгүй.

Малай үбэлжэлгэдэ бии байгаа эдэ дутагдалнууд имагтал аймгүйсэдкомуудай, совхоз болон МТС-үүдэй дирекциин, колхозуудай правлениин зүгһөө харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа болоо гэжэ Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ. Энээн дээрэһээ боложо, үнеэдэй һү шэмэ эрид бага болоһон байна. Жэшээнь, Хэжэнгын аймагай колхозуудта (аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Балданов, МТС-үүдэй директорнууд нүхэд Тюменцев, Матвеев) ноябрь һарын дүрбэдэхи 5 хоногто үнеэн бүриһөө оройдоо 3 литр һүн һаагдаба. Хүрбын МТС-эй харьяата колхозуудта (МТС-эй директор нүхэр Филиппов, главна зоотехнигынь нүхэр Громов), Хориин совхоздо (директорынь нүхэр Доржиев) мүнөө үедэ үдэртөө үнеэн бүриһөө миил 1 литрһээ бага һүн һаагдана. Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ малай фермэдэ (колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Санжеев) үдэртөө үнеэн бүриһөө арайхан 4 литр һүн һаагдана.

Гэхэтэй хамта, үбэлжэлгын эмхигүйгөөр ябажа байһан дээрэһээ боложо, малай тамирынь муудажа байна. Жэшээнь Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Чимитов, зоотехнигынь нүхэр Шевлякова) буруунуудынь ехээр туража, ноябриин хэдэн хоногой туршада дүрбэн толгой үхэһэн байна. Мүн иимэ байдалһаа боложо, Прибайкальска аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхоздо (колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Лисин, зоотехнигынь нүхэр Цыпленкова) 20 поршоонхо үхэһэн байха юм.

Эдэ бүхы байдалые хаража байгаад, колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ аймгүйсэдкомууд шанга эрилтэ табинагүй, малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын түлөө бодото хэмжээ абанагүй гэжэ республикын Министрнүүдэй Совет онсолон тэмдэглэбэ.

Тиимэһээ үбэлжэлгэдэ бии байһан ехэ дутагдалнуудые энэ дары усадхажа, малаа тобир тарганаар, бүрин бүтэнөөр ондо оруулха, тэрэнэй ашаг шэмые саашадань дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бүхы малшадай, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй хүсые элсүүлхые аймгүйсэдкомуудта, МТС болон совхозуудай дирекцинүүдтэ, колхозуудай правленинүүдтэ Министрнүүдэй Совет дурадхаа.

Тиихэ зуураа, үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, малай ашаг, шэмые саашадань дээшэлүүлхэ, малые бүрин бүтэнөөр ондо оруулха хэрэгтэ аймгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй, МТС болон совхозуудай директорнүүдэй, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй сэхэ харюусалгатай байһан тушаань БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет һануулба.

МТС болон совхозуудай директорнүүдэй, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй, бүхы малшадай харюусалгынь дээшэлүүлхэ, ямар нэгэн хүнэй ажалдаа хайша хэрэгээр хандаһанһаа, саг соонь заабари үгөөгүй дээрэһээ гү, али харюусалгагүй ябадалһаа боложо, адуу малай ашаг шэмын доошолоо һаа, малай үхэл гарзада ороо һаа тэрэ хүндэ эрид шанга хэмжээн абтаха ёһотой гэжэ аймгүйсэдкомуудта һануулагдаба.

БҮМБЭРСЭГ ДЭЛХЭЙЕ ТОЙРОН НИИДЭГШЭ ХЭМЭЛ ОДОНОЙ ЯБАСА ТУХАЙ

Хоёрдохёо табигдаһан хэмэл одон ноябриин 27-ной үглөөнэй 6 сагта дэлхэйе 334 дахин тойроо.

Түрүүшээр табигдаһан хэмэл одон, тэрээниие абажа гараһан ракетэ энэ үе соо тус бүридөө 805, 814 дахин дэлхэйе тойроо.

Үүлэгүй үдэр хоёрдохёо табигдаһан хэмэл одые наранай гарахын урда тээ хойто широтагай 57-дохи градусһаа 64-дэхи градус хүрэтэр, наранай ороһоной һүүлээр урда широтагай 27-дохи градусһаа 56-дахи градус хүрэтэр миин юрэ нюдөөр хаража болохо юм.

Түрүүшээр табигдаһан хэмэл одые абажа гараһан ракетые наранай ороһоной һүүлээр хойто широтагай 0 градусһаа 55 градус хүрэтэр, наранай гарахын урда тээ урда широтагай 0 градусһаа 65-дахи градус хүрэтэр адаглан хаража болохо байна.

(ТАСС).

Һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлхэ дүүрэн аргатайбди

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) түрүү һаалишад О. Я. Чулкова, С. Ш. Минибаева, З. Г. Васильева, Е. С. Михайлова.

Малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, һү, тоһо, мяханай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тухай партиингаа даабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлэлсэхэ хэрэгтэ манай колхозой һаалишад хубитаяа оруулалсахын түлөө улам эршэ хүсэтэйгөөр ажаллана.

Ажахын энэ жэлдэ һү һаалгаяа дээшэлүүлхэ талаар абаһан уялгаяа бидэ, һаалишад, бодото дээрэнь бэелүүлжэ байнабди. Мүнөө нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада һү һаалгамнай хоёр хахад дахин дээшэлээ. Тиигэжэ нёдондо эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 13 центнер 40 килограмм һүн һаагдаһан байгаа һаа, мүнөө 33,5 центнер һаагдаад байна.

Мүн фермымнай бүхы һаалишад ажахын энэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 2100 литр, тиихэдэ зунай һаранuудта 350—400 литр һү һааха уялга абажа, аймагайнгаа һаалишадта тусхайта ёһоор хандаһан байнабди. Энэ үүсхэлыемнай аймагай болон республикын түрүү һаалишад, Бурят-Монголой обком, Министрнүүдэй Совет дэмжээ һэн.

Хэрбээ 1952 ондо үнеэн бүриһөө оройдоо 350 литр һү жэл соо һааһан байгаа һаа, энэ оной гансахан июнь һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 340 килограмм һүн һаагдаһан байна бшуу.

Байгша оной ноябрь һарын 15-най мэдээгээр һаалишад Е. С. Михайлова—2207 литр, Е. Н. Носова—1868 литр, З. Х. Ханова—1848 литр, Н. Л. Васильева—1843 литр һү һаагаад байна. Бидэнэр, О. Я. Чулкова—2180 литр, С. Минибаева—2092 литр, З. Васильева—2171 литр, Е. Мельникова—2006 литр, А. Н. Михайлова—1959 литр һү һаагаа гээшэбди.

Ажахын энэ жэлэй эсэс болотор абаһан уялгаяа дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэмнай лабтай.

Урда урдынхида ороходоо үнеэдээ зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалдаг, зүбөөр һаадаг, шэмэтэ тэжээлээр эдеэлүүлдэг болообди. Энэ жэлдэ малай үбһэ тэжээл урда урдынхида ороходоо яһала ехээр бэлдэгдээ. Тиигэжэ нёдондоной хиһоо 40 тонноор ехэ силос, 50 тонноор ехэ зелёнко, 100 тонноор ехэ солоомо, мүн үнеэн бүридэ 20 центнер үбһэ бэлдээ гээшэбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ таряа талханай зүйл малай тэжээлдэ гэжэ хараалаагүй һаа, мүнөө жэлдэ 20 тонно бэлдээбди.

Гэбэшье манай ажалда горьтой дутагдалнууд бии байһаар. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа боложо, үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл хангалтагүй байһаар. Үнеэдэй типовой байра гурбадахи жэлээ баригдажа байбашье, мүнөө үшөө хүсэд бэлэн боложо ядажа байна. Тугалай шэнэ байра һаяхан баригдажа эхилээ. Үбэлэй хүйтэнэй тулажа ерээд байхада үнеэд, тугалнууднай хуушаржа муудашаһан, уйтахан байрадаа байна. Гэхэтэй хамта мүнөө арбаад нарай тугал абаабди.

Үнеэднай мүнөө адуулганда ябана. Кормозапарник хүдэлнэгүй, кормушка үгы. Үнеэд газаа һаагдана, бүлеэн уһаар уһалагданагүй. Тиимэһээ ноябриин түрүүшын хахадта дунда зэргээр үнеэн бүриһөө оройдоол 3 литр һү үдэр бүхэндэ һаажа байнабди. Һү һаалгаяа урдынхиһаа доошолуулхагүйн тулада мүнөө үнеэдтэ үбһэ, талха тарянай зүйл, силос үгэлсэжэ байбал зохистой байгаа.

Эндэ хэлэгдэһэн дутагдалнууд һаяын үдэрнүүдтэ усадхагдаха зэргэтэй. Тиибэл үбэлэй үедэ үнеэн бүриһөө хахад пууд һү һааха бүхы арга боломжотойбди.

СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин Хандалгатай ехэ ханамжатайгаар танилсажа байнхайбди. Бүхы арга боломжоёо шэнээр хаража үзөөд байхадаа 1958 ондо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2500 литр һү һааха уялга абаабди.

Үнеэдтэ шэгнүүрэйнь, гараһан һүнэйнь зэргээр хэрэгтэй тэжээл хоолынь үгөөд, һайнаар харууһалаад, горьтойгоор шабхажа һаагаад, һайн байрада байлгаа һаа, нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 3 мянган литр һү һааха дүүрэн аргатайбди.

Мүнөө коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай абаһан Декларaци болон Манифестые угаа ехэ баяр баясхалантайгаар шудалжа, һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлжэ, абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө үсэд шангаар ажаллахабди.

С. Минибаева, Е. Мельникова, О. Чулкова, З. Васильева, А. Михайлова, Заиграйн аймагай «Красный Опытник» колхозой һаалишад.

АМГАЛАН АЖАЛНАЙ, ЖАРГАЛТА БАЙДАЛНАЙ УЛАМ ХҮГЖЭН БАДАРАГ ЛЭ!

Түүхэтэ документнүүд

СВЕРДЛОВСК, (ТАСС). Социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Декларациие Свердловскын ажалшад ехээр һайшаан дэмжэнэ. Заводууд, фабрикануудай олон зуун агитатор түүхэтэ документнүүдтэй хүдэлмэришэдые танилсуулжа байна.

Уралмашзаводой механическа цех. Хоёр дабхар гэрэй тухай томо томо прокатна стануудта хэрэглэгдэхэ детальнууд эндэ бүтээн таргагдажа, Хитадта, арадай демократиин оронуудта эльгээгдэнэ.

Заводой эрхим фрезеровщик Михаил Нохрин иигэжэ мэдүүлээ:

— Манай участогайхид Декларациие булта уншажа, ехээр һайшааһан байна. Уласхоорондын мүнөөнэй байдал энэ Декларaци дотор тон тодорхойгоор харуулагдаа, амгалан ажалда һаад хэхэ гэһэн империалистнуудай хорото һанаашалга элирүүлэгдээ. Декларaци хадаа коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай бата нэгэдэлтэй байһыень гэршэлэн харуулаа. Бидэнэр, хүдэлмэришэд өөһэдынгөө ажалаар социализмын лагериие бэхижүүлжэ байнабди. Хитадта, Вьетнамда, Корейдэ, Албанида, Польшодо, Чехословакида, ГДР-тэ, мүн бусадшье оронуудта эльгээгдэхэ машинануудай детальнуудые бидэнэр өөһэдынгөө станогуудта бүтээнэбди. Манай цехтэ, тэрэшэлэн бусадшье цехүүдтэ дээрэ дурсагдаһан оронуудай олон мэргэжэлтэд һуралсана. Тэдэнэртэ дүй дуршэлөө дамжуулан үгэнэбди. Хилын саанахи нүхэдһөө бидэнэршье һургаал абанабди. Хани барисаагаа иигэжэ бэхижүүлээд, бэе бэедээ нүхэрэй ёһоной туһаламжа үзүүлээд байбалнай эб найрамдалай, социализмын лагериин хүсэн илагдашагүй болохо байна.

Эб найрамдал мандаг лэ

Эб найрамдалда, Эхэ орондоо, ахадүү арадуудта зорюулһан дуунуудаа аялгалуулан дуулажа ябаха гээшэ ямар ехэ зол жаргал бэ! Тиигэд, хүнэй шуһаар үндалхые хүсэдэг капиталистическэ бузар этэгээдүүд хорото шунахай һанал һанажа, энхэ тайбан байдалдамнай дайн тохёолдуулха һэдэлгэ гаргажа байна. Эб найрамдалай хүсэнэй дэлхэй дээрэ дэлгэрһэндэ хоро шанага бусалжа, хүсэ хэрэглэхэ заналхийлнэ. Гэбэшье, энэ заналтань совет арадые, социалистическэ бусад гүрэнүүдэй ахадүү арадуудые багаханаршье айлгахагүйл.

Манай бурят драмын артистнар ахадүү оронуудай коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй гаргаһан Декларациие, мүн эб найрамдалай Манифестые баяр баясхалантайгаар уншажа, һайшааба.

Б. ВАМПИЛОВ, БМАССР-эй арадай артист.

Амгалан байдалай түлөө

Итанцын леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Декларациие, мүн эб найрамдалай Манифестые тон ехэ баяртайгаар угтаад, һонирхон танилсажа байна.

Нүхэр А. Меньшиковэй хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд бултадаа Декларaци ба Манифестые һайшаан дэмжээд, ажалай шэнэ амжалта туйлахын тула шэн габьяатайгаар ажаллажа байна. Эдэнэр жэлэй эхилһэнһээ хойшо 2,5 жэлэй даабари дүүргээд, 1958 оной гаратар үшөө хахад жэлэй нормо дүүргэхэ уялга абаба.

— Энэмнай эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ бидэнэрэй хубита болохо юм,—гэжэ модошод мэдүүлнэ.

С. Иванов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Судна бүтээлгэ-заһабарилгын заводой главна механигай таһагай слесарь А. Н. Вологжин өөһэдынгөө нүхэдтэ Эб найрамдалай Манифест уншажа байна.

А. Мантаевай фото.

Арад түмэнэй аша туһада

Социалистическэ оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөн дээрэ баталагдаһан Декларaци, мүн Эб найрамдалай Манифестые уншажа байхада, ямар ехэ һанал бодол түрэнэ гээшэб!

Манайороной, мүн социалистическэ бусад оронуудай экономико болон культурын гайхамшаг ехэ хүгжэлтэ зүрхэ сэдьхэл баясуулна. Энэмнай эб найрамдал хамгаалха, дайн сэрэг зайсуулха түгэлдэр хүсэн болоно ха юм.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай тохёолдуулһан гай гасалангуудые хүн түрэлтэн мартаагүй, эдэнэй ухаан ойндо үшөөл тодоор һанагдажа байна. Харин тиихэдэ капиталистическэ зарим гүрэнүүдэй засаг баригшад арад зондо дайгаар занана, уласхоорондын байдалые шанга зандань байлгаха гэжэ оролдоно.

Теэд, мүнөө саг ондоо болоо. Социалистическэ оронуудай ажалшадһаа гадна, мүн дэлхэйн бүхы һайн сэдьхэлтэй хүнүүд, тэрэ тоодо капиталистическэ оронуудай ажалшадшье колониальна дарлалтаһаа мултарһан, мултаржа байгаа арадууд бултадаан эб найрамдал хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ жагсана.

Бүхы дэлхэйн арад түмэнэй зол жаргал, арадуудай хүгжэлтэ, ерээдүйн һаруул һайхан байдал мандаг лэ! гэжэ манай нютагаархин нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

Д. Г. Гармаев, Кяхтын аймагай Ехэ-Нугын сельсоведэй түрүүлэгшэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Байкало-Кударын аймагай партийна конференциһээ

Үнгэрһэн жэлэй партийна конференциһээ хойшо аймагай механизаторнуудай, колхознигуудай жэл соо туйлаһан зарим амжалтануудыень тоолохо болоо һаа ялала ехэ.

Энэ жэлэй үнгэрһэн арбан һара соо байкало-кударынхид үнеэн бүринһөө 1224 килограмм һү һаажа, нёдондо жэлэйнгээ энэ үеынхидэ орходоо 225 килограмм ехэ болгоо. Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз элдүүрнин газарай зуун гектар бүридэ 141,7 центнер һү һааба. Гахай үсхэлгөөр аймагай хэдэн колхоз нилээд амжалта туйлаа.

Гэбэшье, аймагай зарим колхозууд абаһан уялгаяа үшөө дүүргээгүй, дутуу дунданууд тай байһаар. Саашадаа тарилгынгаа талмайе үргэдхэжэ, ургаса ехээр абаха, нииэтынгээ малые тобир таргалаар үбэлжүүлхэ тушаа өөдтэй юумэ хэгдээгүй байшоо.

Энээн тушаа КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Кочетов тоосоото элидхэл соогоо хэлээ. Мүн конференциин делегадууд нүхэд Федоров, Печкин, Франчук, Уткин болон бусад оршоо таряанай ургасые дээшэлүүлхэ тушаа шанга тэмсэл хэгдээгүй гэжэ шүүмжэлхэ зуураа, худөө ажахые саашадань хүгжөөхэ, таряа талха, мяха, һоһо, һү улам ехээр абадаг болохо тухай һонирхолтой һанамжануудые дурадхаа.

Колхозуудай поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэрие оньһожоруулха хэрэгтэ Кабанскын машинно-тракторна станциин хүтэлбэрилэгшэд багаар туһална гэжэ делегат нүхэр Сычев шангаар шүүмжэлээ.

— Манай аймагайхид жэлһээ жэлдэ га бүринһөө 8—9 центнерһээ дээшэ бэшэ таряа хуряана. Тэдэ колхознигуудай газараа һайнаар үтэгжүүлээд байгаа һаа, бүри ехэ ургаса хуряаха дүүрэн арга болхомжотой. Малай байрануудай газааһуур наг шэбхэ хэдэн тонноороо хэбтэдэг. Зүгөөр энэ үтэгжүүлгэ хэрэглэгдэнгүй хиидэ хосорно. Саашадаа наг шэбхэ зөөлгые заатагүй оньһожоруулха хэрэгтэй,—гэжэ нүхэр Сычев мэдүүлбэ.

—Колхозуудта хүсэ зөөри багаар гаргаад, продукци ехээр абахын түлөө бодото хүдэлмэри ябуулагдадаггүй, мүн наукын туйлалтануудые, түрүү арга дуршалые үргэнөөр тарааха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг, колхозуудай ажалай эмхидхэлые бэхижүүлхэ хэрэгтэнь багаар туһалдаг,— гэжэ делегадууд Гриняк, Черниговский, Баженов гэгшэд партиин айкомые шүүмжэлээ.

Кабанскын МТС-эй директор, делегат нүхэр Васильев огородой ажахые хүгжөөхэ тушаа тогтон хэлээ.

Байкало-Кударын аймаг город шадархи аймагуудай нэгэн юм. Гэбэшье, эндэ огородой эдеэн болон бусад продуктнууд үшөөл багаар абтана.

Гэхэтэй хамта, олохон колхоз огородһоо өөдтэй олзо доход абадаггүй, харин гаргаша ехээр хэдэг байна. Жэшээнь, энэ жэлдэ XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 31 мянган түхэриг, «Знамя Октября» колхоздо—51 мянган түхэриг мүнгэн гаргашалагдаа. Эдэ бүгэдэ тухай нүхэр Васильев тон зүбөөр шүүмжэлбэшье, харин МТС-эйнгээ дутагдалнууд тухай нэгэшье үгэ дуугараагүй.

Мүн колхозуудай мал ажалай хүдэлмэринүүдые оньһожоруулха, хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ пунктнуудые нээхэ гэхэ мэтын асуудалнуудые шиидхэхын тулада механизаторнуудай ямар хэмжээнүүдые абажа байһан тухай нүхэр Васильев юушье хэлээгүй.

Агитаторнууд, пропагандистнуудай хүдэлмэрие партиин айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг хүсэд һонирходоггүй байһаар. Нииэтэ-политическэ хүдэлмэри заримдаа ямар нэгэн саг зуурын хүдэлмэри мэтээр ябуулагдадаг байна.

Тоосоото элидхэлые зүбшөн хэлэлсэһэнэйнгээ һүүлээр конференци тусхай тогтоол абаа. КПСС-эй айкомой хүдэлмэрие саашадаа һайжаруулха, аймагай культура ба экономикые бүри хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулганууд тогтоол соонь хараалагданхай.

Эмхидхэлэй пленум дээрэ КПСС-эй айкомой секретарьнуудаар нүхэд **Д. В. Кочетов, Ц. Б. Раднаев, М. П. Сергеев** һунгагдаа.

А. Александров, КПСС-эй обкомой инструктор.

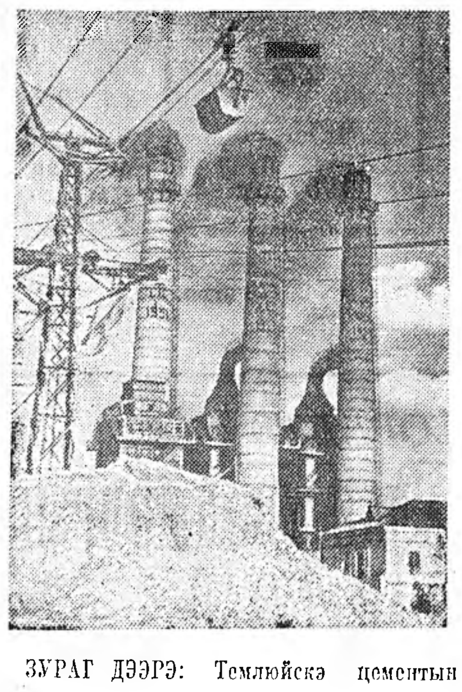

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Темлюйскэ цементын завод.

Е. Ринчиновагай фото.

Һонирхожо шагнаба

Бурят-Монголой зооветеринарна институдай актова зал соо студентнэр, багшанар болон албахаагшад сугларжа, СССР-эй Верховно Советэй сэн байрай сессидэ хабаадалсаһан СССР-эй Верховно Советэй депутат В. Р. Филипповэй хөөрөөе ехэ һонирхожо шагнаба.

Элидхэлшэ Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн баярай сесси тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ, суглаагшадые һонирхуулба.

— Нүхэр Хрущевой элидхэл соо Совет засагай 40 жэл соо туйлаһан дүн харуулагдана. Мүнөө манай орон дотор хамтадаа 50 миллион гаран хүн һуралсана. Манайшье институтта жэл ерэхэ бүри олон хүн һурадаг боложо байна. Тиимэһээ бидэ, институдайнгаа һуралсалай ажахые ехээр үргэдхэжэ ёнотойбди. Зүргаадахи табан жэлэй дүүрэхэдэ 1000 үнеэтэй, 8 мянган хонитой болохо зэргэтэйбди. Энэ хэрэгтэ илангаяа студентнэр, багшанар эдэбхитэйгээр хабаадалсаха зэргэтэй, — гэжэ нүхэр Филиппов хөөрэбэ.

Суглаагшад депутадай хөөрөөе һонирхожо шагнаад, олон асуудалнуудые һуража, тодорхой харюунуудые абаа.

Э. Бальжинимаев.

Гахайн шэнэ байра

Ашангын сомоной (Хори) Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо гахайн типовой байра баригдажа байна. 170 — 180 прошоонхын, 20 эхэ гахайн байха энэ байра декабриин 15 болотор ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана. Модошо даргашуул К. Разуваев, А. Михайлов, Д. Машанов ба бусад һайн ажалаараа шалгарна.

Ц. Цыдыпов.

Арадай судья, заседательнүүдтэ кандидадууд

ТҮНХЭН

Хэрэнэй МТС-эй механизаторнуудай хамтын суглаан боложо һаяхан үнгэрбэ. МТС-эй директор нүхэр Антоненко үгэ хэлэжэ зуураа аймагай арадай судьяда кандидадаар нүхэр **Константин Никифорович Павловые** дэбжүүлбэ.

Нүхэр Павлов манай этигэл найдабарине харюулжа, советскэ хуули ёһые баримталжа, сүүдэй хэрэг шиидхэжэ шадаха хүн,—гэжэ нүхэр Антоненко хэлэбэ.

Нүхэр Антоненкын дурадхалые үгэ хэлэһэн бусад механизаторнууд нэгэн дуугаар дэмжээ.

Б. Бирбаев.

ЗЭДЭ

Петропавловска дунда һургуулиин багшанар, хүдэлмэрилэгшэд арадай судья болон арадай заседательнүүдтэ кандидадуудые дэбжүүлэхэ зорюулагдаһан суглаанда олоороо ерэбэ.

Үгэ хэлэһэн нүхэр Балдаруев арадай судьяда кандидадаар **Мария Баянгуевна Пахаевае** дэбжүүлбэ. Нүхэр Пахаева, — гэжэ тэрэ хэлэбэ, — арадай судьягаар 23 жэл хүдэлхэ зуураа, арад зоной найдабарине һайнаар дүүргэнэ. Энэ үе соо Мария Баянгуевна арад зондоо хүндэтэй, ажалдаа дүй дуршэлтэй болоо.

Нүхэр Балдаруевай дурадхалые багшанар А. Г. Бураева, Д. Д. Табдаев болон бусад дэмжэбэ.

Арадай заседательда кандидадаар багша **Александр Дмитриевич Сюсин** дэбжүүлэгдээ.

Б. Башаров.

ИВОЛГА

Иволгын МТС-эй механизаторнуудай, эдеэ хоолой комбинадай, Оронгын дунда һургуулиин коллективүүдэй суглаан боложо, аймагай арадай судьяда кандидадаар **Полина Ильинична Молчанова** дэбжүүлэгдэбэ. Иимэ суглаанууд аймагай колхозуудаар, промышленна предприятинуудаар үнгэрбэ.

Г. Васильев.

УЛАН-УДЭ

Арадай судьяда кандидадые дэбжүүлэгдэ зорюулагдаһан суглаан Улан-Удын паровозно деподо үнгэрбэ. Суглаан дээрэ эгээн түрүүн электрогагнуурнин цехын мастер Рябцев үгэ абаад, иигэжэ хэлэв:

— Манай коллективэй үмэнэһөө Железнодорожно районой арадай судьяда кандидадаар **Александра Минеевна Костылевае** дэбжүүлнэб. Арадай судьягаар хүдэлжэ байха зуураа Александра Минеевна манай этигэл найдабарине дүүргэжэ шадаа, саашадаашье дүүргэхэ байһандань найданаб.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн слесарь Нагайцев, токарь Карташев болон бусад нүхэр Рябцевай дурадхалые нэгэн дуугаар һайшааба.

Мүн һунгалтын урда тээхи суглаан Улан-Удын «Механлит» заводто болоо. Заводой үйлэдбэриин таһагай начальник Антипинскиин дурадхалаар тус заводойхид **Наталья Ивановна Сабуровае** Улан-Удын Советскэ районой 2-дохи участогай арадай судьяда кандидадаар дэбжүүлбэ.

Арадай заседательнүүдтэ кандидадаар заводой түрүү хүдэлмэрилэгшэд—механическа цехын токарь **А. Полевов**, слесарь **А. П. Ежов**, **В. И. Красикова** гэгшэд дэбжүүлэгдээ.

ПВЗ

Паровозо-вагонно заводой кузнечнэ цехын улаан булан соо хүдэлмэрилэгшэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд болон цехын албахаагшад олоороо сугларжа, арадай судьяда ба арадай заседательнүүдтэ кандидадуудые дэбжүүлбэ.

Цехын партийна эхин организациин секретарь нүхэр Рябов суглаа нээжэ, арадай судьяда кандидадые дэбжүүлхэ үгэ цехын начальнигай орлогшо нүхэр Пустовтовто үгэбэ.

—Би арад зоной эрилтэдэ эрхимээр хандадаг, мүнөө Железнодорожно районой 2-дохи участогай арадай судья нүхэр **Смыслова Мария Михайловнае** һайса мэдэхэб,—гээд, Смысловагай намтарыень, ажал-ябуулгыень тобшохоноор хэлээд, арадай судьяда кандидадаар тэрэниие дэбжүүлхые дурадхаба.

Электригүүдэй бригадир Захар Евгеньевич Щербаков, ахалагша мастер Алексей Сергеевич Петров гэгшэд нүхэр Пустовтовой дурадхалые бүримүһэн һайшааба.

— Нүхэр Смыслова 23 жэл соо юридическэ тушаалда ажаллайгаа, тайгаар ажаллажа ябана. Энэ үе соогоо манай городой хүдэлмэрилэгшэдэй болон албахаагшадай дунда эгээ хүндэтэй болоо юм,—гэжэ нүхэр Щербаков хэлээд,—Мария Михайловна Смыслова манай судьягай тушаалда манай этигэл найдабарине дүүрэнээр харюулжа шадаха гэбэ.

Трибуна дээрэ цехын бухгалтер Клавдия Степановна Первомайская гарана. — Арадай заседательда кандидадаар манай эрхим эдэбхитэн **Бортняк Зоя Яковлевнае** дэбжүүлхые дурадханаб. Энэ нүхэр манай заводто 1942 онһоо хойшо хүдэлмэрилжэ байна. Өөрынгөө ажал хүдэлмэридэ һайн амжалтануудые туйладаг, зоной дунда абхабтар ехэ хүндэтэй юм. Мүн арадай заседателиин хүдэлмэридэ манайнгаа найдабарине дүүрэнээр харюулжа шадаха байха,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Кладовой даагша Анна Иннокентьевна Мотырева болон бусад хүдэлмэрилэгшэд нүхэр Первомайскаягай дурадхалые сэхэтэ һайшаан, Бортняк Зоя Яковлевнае арадай заседательда кандидадаар дэбжүүлээ.

С. Черненко.

Агитаторай хөөрэлдөөн

Үдэшын боро хараанай үе. Сэлмэг һүни болохо хэбэртэй. Огторгойдо олон мянган одо мүшэд анибаниб гэлдэнэ. Сэлэнгын совхозой Химнын сагаан нютагтахи һалиин гүүртэдэ ерэхэдэ, абяа шэмээгүй байба. Эндэ тэндэ нохойнуудай хаа яа хусахань дуулдана. Энэ үеэр гүүртын улаан булан түлэг дундаа хүдэлмэрилжэ байгаа һэн. Хүн зон эндэ олоороо сугларанхай. Эдэнэрэй дунда наһатайшье колхозинигууд, залуушуулшье бии.

Эдэнэр гүүртын агитатор Бадмацырен Мункуевич Патановай хөөрэлдөө шагнахаяа ерэһэн байба.

Агитатор Патанов нүхэр Хрущевой элидхэл тушаа хөөрэхынгөө урдахана, СССР-эй Верховно Советэй энэ сессидэ хабаадалсаһан айлшад тухай малшадтаа хэлэжэ үгөө. КНР-эй түрүүлэгшэ нүхэр Мао Цзэ-дун ойн баярай сесси дээрэ байлсаа, үгэ хэлээ гэхэдэнь, малшад ехэтэ баярлаһан хэбэртэй байба. Тиигэншьегүй яахаб! 600 миллион арад зонтой Хитадай Арадай Республика социализмын замаар урагшатай амжалтатайгаар ябажа байна ха юм.

—Партиин ЦК-гэй 1953 оной сентябрьска Пленумһээ хойшо үнгэрһэн дүрбэн жэл хадаа худөө ажахын хүгжэлтэдэхэн шухала шатань болоо. Худөө ажахын үйлэдбэрине эрид дэбжээхэ үргэн ехэ программа Парти, Правительствомнай бэелүүлжэ байнхай. Худөө ажахын материально-техническэ базые улам һайжаруулха, шэнэ ба боро газар элдүүрлэжэ, МТС-үүд болон совхозуудые хүтэлбэрилхэ кадрнуудаар бэхижүүлхэ, худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые материальна талаарнь урмашуулха, түсэблэлгын шэнэ гурим тогтоохо гэхэ мэтэ хэмжээ-ябуулганууд тон ехэ удхашанартай байгаа. Мүнөө ажахымнай улам түргэнөөр, найдамтайгаар хүгжэжэ байнхай,—гэжэ нүхэр Патанов хөөрэбэ. Энээн тушаа хөөрэхэдөө совхозойнгоо ажал хүдэлмэри тухай хэлэлсэһэн байна.

—Бидэ һаяхан колхознигууд байһанаа совхозой хүдэлмэришэд болообди. Тиимэ дээрэһээ, манай урда угаа ехэ зорилго табигдаад байна гэхэш. Нэн түрүүн малайнгаа ашаг шэмыень бүри ехэ болгохо ёһотойбди. Ерэхэ жэлдэ һаамхай үнеэн бүринһөө 1300 литр һү һааха уялга абаһаб,—гээд һаалишан Цыбендоржиева хэлэбэ.

—Цыренханда Цывендоржиева ехэ зүб хэлэнэ. Хэрбээ малайнгаа тоо толгойе, тэрэнэй ашаг шэмыень дээшэлүүлээгүй һаа, совхозойнгоо экономикые бэхижүүлжэ, олзо доходтойгоор ажаллажа бирагдахагүй бшуу. Олон юумэ хэлээд яхамниб. Бишье теды шэнэһэн һү үнеэн бүринһөө һааха уялга ажахын шэнэ жэлдэ абаха байнаб,—гэжэ һаалишан Балданова мэдүүлбэ.

Нүхэр Патановай энэ хөөрөөн үйлэдбэриин суглаан шэнги болоо һэн. Малшан бүхэн гол зорилгонуудаа һайса ойлгожо, саашадаа хэхэ ажал хүдэлмэри тухайгаа хэлэсэһэн, шэнэ уялгануудые абаһан байха юм.

Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулжа СССР-эй Верховно Советэй зарлаһан энэ сесси дээрэ манай совхозой главна зоотехник нүхэр Мункожапов байлсаа. Хойто нэделидэ депутат нүхэр Мункожаповые урижа, Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн баяры Москвада хайшан гэжэ тэмдэглэлсэһыень хөөрүүлхэ түсэбтэйбди,—гээд агитаторынь малшадаа найдуулба.

Нүхэр Патанов Никита Сергеевич Хрущевой элидхэлһээ гадна, Москвада айлшаар ерэһэн бусад коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэнэрэй хэлэһэн үгэнүүдтэй танилсажа, малшадтаа хөөрэһэн байна. Нүхэд Мао Цзэ-дунай, Морис Торезэй, Пальмиро Тольяттиин хэлэһэн үгэнүүдые малшад дахин дахин уншана.

Түүхэтэ сессиин документнүүд совхозой малшадые ажалай шэнэ шэнэ амжалтада зоригжуулна.

Б. Бальчинов.

МАЛАЙНЬ АШАГ ШЭМЭ БАГА, БАЙРАНЬ МУУ

Энэ жэлэй март һарада Үдын МТС-эй харьяата табан колхозһоо бүридэһэн зургаан фермэтэй Хорин хониной совхоз эмхидхэгдэһэн юм.

Совхоз эмхидхэгдэһээр олон һара үнгэржэ, ажал хэрэгээ түрнин түбхинүүлжэ, ажалайнгаа оншыень олохоор болонхой. Гэбэшье, тус совхоздо мүнөө хүрэтэр эмхидхэлэй хүдэлмэри дүүрэөдүй, эндэхи хүтэлбэрилэгшэд ажал хүдэлмэринингөө оншыень оложо, гартаа бахим барижа шадаагүй. Илангаяа совхозой дирекци, тэрэнэй директор нүхэр Доржиев совхозойнгоо экономикые муугаар шудалжа, фермэнүүдые эрхилэгшэнэрэй хүдэлмэрие ёһотоор хүтэлбэрилнэгүй, тэдэндэ бодото туһаламжа үзүүлхын орондо хоолон хубхай захиралтануудаар һамаарна. Совхозой ахалагша мэргэжэлтэд худөө гүүртэ, отаранууд ерэн үсөөн ябана. Мүнөө олохон малшад совхозой главна зоотехник нүхэр Чирковые гү, али главна ветврач Скосирскиие танихагүй, мэдэхэгүй байдаг.

Совхозой дирекци кадрнуудаа олон удаа һэлгэнэ, тэдэнтэй хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулнагүй. Харюусалга эдэбхиень үргэнэгүй. Хүдэлмэришэдэе ажалай гурим, нормо, түлөөһэнтэй хүсэд танилсуулаагүй, малшадаа материальна талаарнь урмашуулха хэрэгые эмхидхээгүй байһаар. Тиимэһээ ажалай эмхидхэл, гурим муугаар табигданхай.

Дирекциин ажал хэрэгээ муугаар эрхилдэгыень мэдэжэ байгаад совхозой партбюро, тэрэнэй секретарь нүхэр Дагбаев хэмжээ абажа туһалхаяа байха, эдэ бүхы дутагдалнуудтай эбсэшэнгүй байха юм. Совхозой партийно-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри тон муугаар табигданхай.

Совхозой дирекциин ба партбюрогой хангалтагүй муу хүдэлмэрие зүбшөн хэлсэжэ, саашадаа заһаха тухай хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан партиин обкомой бюрогой тусгаар шиидхэбэри энэ оной август һарын 20-до абтаһан байгаа. Тэдэ үнгэрхэдөө энэ шиидхэбэритэй совхозой олонхи коммунистнүүд, фермын хүтэлбэрилэгшэд мүнөө хүрэтэр танилсуулагдаагүй, зарим фермын партийна суглаанда энэ шиидхэбэрине зүбшөөгүй үнгэрэшэһэн байха юм. Энээнэе һайса мэдэжэ байгаад партиин Хорин аймаг, тэрэнэй секретарь нүхэр Цыжипов хэмжээ абангүй үнгэрһэниинь гайхамаар.

Хорин аймгүйсэдком, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Рудаков, партиин айком, мүн республикын Худөө ажахын министерство совхоздо бодото туһаламжа үзүүлнэгүй, мүнөө гүнзэгы гээгдэлдэ орооддые байхадань хэмжээ абанагүй.

Эгээл тиимэһээ тус совхоз мал ажалаа хүгжөөлгөөр ехэхэн дутагдалнуудтай. Мүнөө 10 һарын дүнгөөр тус совхоз 100 эхэ мал бүринһөө 29,5 хурьга, 46,1 тугал абаһан байна. Элдүүрнин газарай 100 гектар бүридэ 8,3 центнер мяха, 21,1 центнер һү абаһан, үнеэн бүринһөө һаалгараа Хорингоо МТС-эй колхозуудһаа аяар 240 килограммаар гээгдэ гэхэ гү, али үнеэн бүринһөө 915 килограмм һү һааһан байна. Үнгэрһэн арба һарын турша соо хонидойнгоо тооее оройдоо 390 толгойгоор олошоруулаа. Тиихэдэ үнеэдэйнгээ тооее энэ үе соо 220 толгойгоор хорооғоо.

Мүнөө совхоз малайнгаа үбэлжэлгые бэлэдхэл муутайгаар үгтажа, эмхигүйгөөр захалаа. Тиимэһээ һү һаалга ехэ орооһон байна.

ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ БЭЛЭН БЭШЭ БАЙШОО

Совхозой алишье фермэ урда жэлэйхидэ орходоо һурагтай бага бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл бэлдээ. Үнеэн бүридэ 7 тонно силос, 22 центнер бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэбди гэһэн совхозойхидой уялгань саарһан дээрэй үлэшоо. Тиихэдэ малайнгаа байрые хүсэд түхеэрээгүй, дулаалаагүй байха юм. Жэшээ болгон 4-дэхи фермын (эрхилэгшэнь нүхэр Будажапов) байдалые хаража үзэе.

Фермын центр Зүүн Хасуртай тосхонһоо хойшоо модо тойрон ошоходо Тахяаша гэжэ газарта һаамхай үнеэдэй гүүртэ бии юм. Эндэ хамтадаа 200 шахуу үнеэдые арбан һаалишад харууһална. Гүүртын үнеэдэй хахадынь дулаан байрагүй, газаа саһан дээрэ хононо. Эндэ бүри октябрь һарын эхээр 100 үнеэнэй үбэлжэхэ хүүшан хашаа ондоо тэжээ асараад, табижа эхилһэн аад, мүнөө хүрэтэр дүүргээгүй, гадна торхонь бодхоогдонхой, хушалтагүй байна. Нүгөө 100 үнеэдэйнь байха хүүшан байра баһал болохотойгоор дулаалагданагүй, хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл газаань шэрэгдээгүй байна. Энэ гүүртын үнеэд харууһа эдеэлүүлгын муугаа ехээр туража, ашаг шэмээ татажа байнхай. Мүн энэ гүүртын дэргэдэ тугалай байра баригдаһан тугалай байра хүсэд дулаалагдаагүй.

Энэ гүүртэйхэтэ урагшаа Жамьян Аюшеевэй харууһалдаг эхэ хонидой отара бии. Энэ отарада 614 эхэ хонин бии, тэрэ бултадаа үбэлэй һарануудта хурьгалха юм. Тэдэ эндэ 200 хурьганай багтахаар хуушан байра асаржа табигдаһан аад, тэрэнь хурьга байлгахаар түгэс бэлэн болоогүй. Хонидойнь байра газарһаа метр шахуу зузаан шэбхэтээ зандаа, дээдэ потологынь нахиижа, хотойгоод унажа захалһан, хана халяань нагашһаһан байдаг. Үбэлдөө хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл газаань шэрэгдээгүй байһаар.

— Эрхилэгшэ Будажапов зоотехник Яндаков хоёрто бүхэли намартаа хэлэжэ ядааб. Үнгэрхэдөө өөрөө энэ тэрэ юумыень бүтэлжэ бүтүүлхэ гээд хабтагай тэсэрижэшье ядаагшаб. Нэгэ хэрэг бүтээхын түлөө үдэрөө баранабди. Энэ барюулһан хурьганай байрын ханынь забһараар хурьгаяа хэхээр зайтай, пеэшэн бариха аад, баримжашье үгэнгүй,—гэжэ отарые даагша Жамьян Аюшеев хөөрэнэ.

Мүн энэ отарын хажууда тон иимэ байра соо 600 толгой мүнөө жэлэй хурьгад байлгагдана. Эдэ хурьгад мүнөө тэжээл эдингүй, сула бэлшээридэ ябаад, һүнинь нойтон, зузаан шэбхэтэй, хүйтэн байрада хонобонһоо боложо ехээр туража захалаа.

Тус фермэ үбэлэй һарануудта 2500 хурьга абаха юм. Тэдэ мүнөө хахадыеншье абахаар хүсэд һайн байргүй байна. Мүн бусадшье эхэ хонидой отаранууд иимэрхүү байдалтай.

Энэ фермэ мүнөө хүрэтэр үбһэ тэжээлээ бүридхэжэ абаагүй, тиимэһээ тэжээлэй нормошье табигдаагүй, һаамхай үнеэд, хурьгадта бүдүүншье, шэмэтэшье тэжээл үгтэнэгүй.

Мүн совхозой 3-дахи фермэ эндэхиһээ дээрэ бэшэ.

ҺҮН ЯАХАДАА БАГААР ҺААГДАНАБ?

Совхоз илангаяа мүнөө үбэлжэлгын эхилһээр һү һаалгаа бүри бага болгожорхёо. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, һүнэй түлөө тэмсэл тон һулаар табигданхай. Һаалишад болон малшадай дунда нииэтэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар ябагдана. Совхозой нэгэшье фермэдэ ёһотой культбаза эмхидхэгдээгүй. Алишье фермэдэнь, илангаяа 3-дахи, 4-дэхи, 6-дахи фермэнүүдэй һаалишадай дунда социалистическэ мурысөөн ёһотой һайнаар эмхидхэгдээгүй, показателиин болон мурысөөнэй дүн харуулжа байха тусхай дэбтэр, доскануудшье үгы юм. Һаалишадай үдэр бүриин, декада бүхэнэйшье дүн гаргагдахаа байха, бүхэли һарын ажал хүсэд саг соогоо дүнгэлэгдэнэгүй.

Гүүртэнүүд дээгүүр ябахада һаалишад өөһэдынгөө түсэб, уялга мэдэхэгүйгөөр гадна, фермэ, совхозой һү һаалгын түсэб уялга мэдэнэгүй.

Тиихэдэ совхоздо «Малшадай үдэр» бүри үнгэрэгдэхэео болишонхой. Һү һаалгаар түсэбөө дүүргэһэн һаалишадта материальна талаарнь урмашуулгын түлөөһэн үгтэнэгүй.

Тиихэдэ һү багаар һаажа байһанайнь баһа нэгэ шалтагаан хадаа, совхозой алишье фермэдэ үнеэдые һайнаар эдеэлүүлнэгүй, мүнөө хүрэтэр адуулганда хэрэө ябуулагдаһаар. Жэшээлхэдэ, 4-дэхи фермын һаалишад нигэжэ мэдүүлнэ:

— Үнеэднай һүнинь газаа хоноод, үглөөгүүр юушье эдингүй бэлшээридэ гарана. Тиигээд удэшэлэн ула мэдэг малгайн зэргэ зэлёно үгөөд һаанабди. Хэрбээ силос, концентрат үнеэдтэ үгөө һаамнай, байра соонь уяада барижа һаагаа һаамнай, үдэртөө 2—3 литр бэшэ, харин хоёр дахин ехэ һү гарха һэн.

Ингэжэ байхадань һүнэй багаар һаагдахань гайхалтай бэшэ. Тиимэһээ фермын арбан һаалишадһаа 10 һарын турша соо гурбаниинь лэ 1020 —1349 литр һү үнеэн бүринһөө һаагаа юм. Тус фермэ бүхыдөө 10 һара соо 810 литр һү үнеэн бүринһөө һааһан, һүүлшын табан хоног соо үнеэн бүринһөө 5 литр һү һааһан байна. Харин 6-дахи фермэ (эрхилэгшэнь нүхэр Дондоков) бүришье бага һү һаагаа.

Һүнэй багаар һаалгдажа байһанда совхозой мэргэжэлтэд, иэн түрүүн, главна зоотехник нүхэр Чирков зэмэтэй. Һаалиин гүүртэнүүдтэ ябахадаа зоотехникүүд һааха даабари — график үгэхэеэ бэшэ хүдэлмэри ябуулнагүй.

— Манай хүршэ «Улаан Одон» колхоз үнеэдээ уяада барижа, үдэртөө 25—30 килограмм силос 5—6 килограмм зэлёно, 2—3 килограмм үбһэ, литр һүн бүринһөө түлөө 300 грамм концентрат эдээлүүлһэн һаана. Тэдэ манай үнеэд хооһоор ябахадаа юун һү гаргахаб даа,—гэжэ 3-дахи фермын һаалишад мэдүүлнэ.

Совхозой дирекциин болон партбюрогой энэ байдалаа заһаха хэрэгтэ партиин Хорин айком, аймгүйсэдком, республикын Худөө ажахын министерство туһалха зэргэтэй.

Ц. ДАНДАРОВ, манай корреспондент.

ТРАКТОР, МАШИНАНУУДАА ТАРИЛГАДА ЭРХИМЭЭР БЭЛДЭЕ

☆ ☆ ☆

МТС-үүдэй шухала зорилго

Түнхэнэй МТС 1954 он болотор һабарилгын хүдэлмэриие бригада ргадаар хэдэг байгаа. Тиихэ- заһабарилгын шанар муу, дэлмэри ехээр унжагайрдаг, олон нуудые хэрэглэдэг байгаа бшуу.

Тиин 1954 онһоо эхилжэ энэ МТС- ид заһабарилгые узловой аргаар дэг, 1955 онһоо эхилжэ тэрэниие хэреэн жэл соо ябуулдаг болоо . Иимэ шэнэ түрүү аргануудые рэглэһэнэй ашаар трактор, ма- ньн заһабарилга богони болзор- һайн шанартайгаар хэгдэдэг бо- лхой. Эндэхид нёдондо заһаба- лгын хүдэлмэриие декабриин 24- сүм дүүргээд байгаа. Мастер- й дотор 60 хүнэй хэхэ ажалые хүн дүүргэдэг болоо һэн. Тиигэ- үнгэрэгшэ жэлдэ 52 мянган тү- ригэй заһабарилгын элдэб хэрэг- нүүд алмагдаһан байна.

Үрдань техническэ элдэб шалта- аар тракторай һаатална хүдэл- риин сагай 28 процентынь «эди- » байгаа. Харин трактор, маши- нуудай заһабарилгые түхэреэн лэй графигта оруулһанһаань шо энэнь 6,3 процент болотороо шолоо. Тиихэдэ тракторай ха- ан бүхэнэй ажалай бүтээсэ 15 оцентээр дээшэлһэн, хэдэн ар- ад тонно түлишэ алмагдаһан бай- юм.

Эдэ бүгэдэһөө боложо хүдөө ажа- н бүхы хүдэлмэри зохид һайн та үнгэргэгдэдэг болоо. Тэрэнэй аар ороо̄һо таряанай, хартааб- н болон бусад культурануудай таса хоёр—хоёр хахад дахин дээ- лээ. Тракторна хүдэлмэриин рын үнэ сэн 11 процентээр доо- ороо.

Һагаад иимэ амжалта туйлагдааб эдэ, тус МТС-эй хүтэлбэрилэгшэ- , инженерно-техническэ хүдэлмэ- рэгшэдэй шэнэ түрүү аргые хэ- лэһэнэй, заһабарилгын хүдэлмэ- е эмхитэйгээр, һайн шанартай- р ябуулһанай ашаар лэ туйлаг- бшуу.

Мүнөө жэлдэшье мастерской, тэн- н түхеэрэлгэнь саг болзор оо бэлдэгдэһэн байна. 23 хү- тус тустаа хүдэлхэ байра еэрэгдэжэ, тэндэнь мэргэжэл абари ехэтэй механизаторнууд игдаа һэн. Тиихэ зуураа, урда дэ хүдэлһэн хүниие тэрэл узел- ь табихые эндэхид оролдодог . Заһабарилгын үедэ хүдэлмэри- н бүхэн зэр зэмсэгээр, элдэб эгсэлнүүдээр хүсэд хангагдадаг.

Тэхэтэй хамта, зарим МТС-үүд түрүү аргые хэрэглэдэггүй, тех- огическа заршамые наринаар идаггүй байһаар. Жэшээнь, ин-Булагай МТС (директорынь эр Плюснин, главна инженерынь эр Смолин) мастерскойгоо за- һабарилгада хүсэд һайнаар бэлдээ- гүй, хүдэлмэришэн бүхэндэ тусхай ажал даалгажа үгөөгүй, тэдэниие шэнэ технологитой танилсуулаагүй байшоо. Тиимэһээ хүнүүд нэгэ га- зартаа хүдэлэнгүй, иишэ тиишээ һэлгэлдэжэ, заһабарилгын техноло- гиие сахидаггүй байха юм.

Мүн иимэрхүү байдал Нарһатын, Бичурын, Бага-Куналейн МТС-үүд- тэ болон Хориин совхоздо үзэгдэнэ. Эндэ трактор, комбайнуудай мото- рой заһабарилгын шанарые зүбөөр шалгадаггүй, хүйтэн обкатка хэхэ- дээ дизельнэ тоһоной орондо кар- терта байдаг тоһоор хүдэлгэдэг. Моторой хүсые буруугаар шалгадаг дээрэһээ хэды шэнээн түлишэ галдадагынь хэмжэгдэдэггүй байха юм. Мүн шатун, поршень мэтые хабсаруулхадаа алдуу гаргадаг, ехэ голой подшипнигуудай һууридаа тааралдан зохилдоһониие зүбөөр шалгадаггүй, мүн технологиин бу- садшье шухала эрилтэнүүдые хаза- гайруулдаг байгаа. Тэрээнһээ боложо тус МТС-эй трактор, маши- нануудынь хабарай тарилгын үедэ мууса хүдэлһэн байха юм.

Зарим МТС-үүдтэ мүнөөшье заһа- барилгын хүдэлмэри үни хада орхиг- доһон, хуушан аргаар хэгдэдэг бай- на. Эндэ тракторист бүхэн өөр өөрынгөө тракторые заһабарилдаг зандаа. Тэдэнэр тракторайнгаа за- рим хуушарһан частиень шэнээр һэлгээд лэ, заһабарилга дүүрээ гэ- жэ тоолодог. Тиихэдэ мотор болон бусад гол узелнууд һайса шалгаг- дангүй үлэшэдэг байха юм.

Мүн хуушан аргаар заһабарилга хэхэдэ мастерской соо задалагдаһан тракторнуудай частьнууд эхи заха- гүй, эмхи гуримгүйгөөр хаягдажа, тэрэнь һэлгэгдэжэ, ондо ондоо- шье тракторта табигдашадаг бай- на. Иимэһээ ажалай бүтээсэ муу, хүдэлмэришэдэй салин бага байдаг.

Гадна, мастерской доторхи хү- дэлмэриин хахадынь прицепной эл- дэб машинануудай заһабарилга бо- лоно. Тиимэһээ анзаһан, сеялкэ, культиватор болон бусад машина- нуудай заһабарилгын шанарые һай- жаруулха шухала.

Зарим МТС-үүд ехэнхидээ эдэ машинануудые муу байрада гү, али оройдоо газаа хүйтэндэ заһаба- рилдаг. Ушар иимэһээ тэндэ за- һабарилгын техническэ эрилтэ хэ- зээдэшье хангагданагүй.

Харин түрүү МТС-үүд прицепной машинануудые зун, намарай һара- нуудта, зохид һайн, дулаан байрада заһабарилжа гол түлэб декаб- риин нэгэн болотор сүм дүүргэдэг. Иимэ арга боломжо хаа хаанагүй бии.

Заһабарилгын хүдэлмэридэ дүй дүршэл, мэргэжэл ехэтэй механиза- торнууд — бригадир, комбайнер, трактористнууд хабаадуулагдаха ёһотой. Тиин мастерской соо олон хүниие байлгаха гэжэ оролдоһоной хэрэггүй. Юуб гэхэдэ, олон хүн суг- лархадаа бэе бэедээ һаалта хэдэг, ажалайнь бүтээсэ бага, хүдэлмэ- риинь шанар муу байдаг.

Заһабарилгын халуун үедэ хүдэл- мэришэдтэ зэр зэмсэг зүбөөр хубаа- ха, һайнаар хэрэглэхэ тон шухала. Мастерской дотор хүдэлдэг хүн бү- хэн зэр зэмсэгээр гүйсэд хангагда- ха зэргэтэй.

Зарим МТС-үүд техническэ орёо заһабари гү, али үе үе болоод хэг- дэдэг заһабари үнгэргэхэдөө трак- тораа бүхыдэнь задалдаг заншал- тай. Энээниие зүйтэй гэжэ тоолохын аргагүй. Яахадааб гэхэдэ, энэ ушарта тракторай элдэб деталь- нууд сагһаан түрүүн гарһаа гара- даг, түргэн муудадаг, заһабарил- гын гаргаша ехэ болодог.

Энээн тушаа Темлюйскэ МТС-эй механизаторнуудай үүсхэлые һай- шаамаар. Энэ МТС-тэ трак- тор, комбайн болон хүдөө ажахын машинануудай заһабарил- гада табигдахаһаань урид тусхай комисси хаража үзэдэг. Энэ комис- сиданъ МТС-эй главна инженер, МТМ-е даагша, участогай механик, тракторна бригадын бригадир, трак- торист гү, али комбайнер (маши- нын эзэн) ородог.

Тус комисси эгээн түрүүн маши- нын узел бүхэниие шалгажа үзөөд, дутуу дундыень элирүүлээд, тусхай ведомость табидаг юм. Тэрэ ведо- мость соонь ямар узел заһагдаха ёһотойб, ямар узел задалагдаха- гүйб гэжэ тодорхойлогдодог.

Иимэ хэмжээ-ябуулгануудые бэе- лүүлхэдэ заһабарилгада гаргаша- лагдаха мүнгэ зөөри 20—30 про- центээр бага болодог.

Машинно-тракторна паркые хаба- рай тарилгада эрхим шанартайгаар бэлдэхэ гээшэ гүрэн түрын удхаша- нартай хэрэг мүн.

Мүнөө үедэ СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгада харюу болгон, социалистическэ гүрэнүүдэй комму- нистическэ болон хүдэлмэришэдэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүб- лөөнэй Декларации болон эб найрамдалай Манифестээр зориг- жон, МТС, совхозой механизатор- нууд бүхы арга хабаяа гаргажа, заһабарилгые шанар һайнтайгаар үнгэргэжэ, трактор, комбайнуудые, хүдөө ажахын машинануудые хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар заһабарилха бэзэ гэжэ найдагдана.

И. Абзаев, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын главна инженер.

☆

Шэнэ арга хэрэглэһэнэй ашаар

Манай 4-дэхи тракторна бригада Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлдэг юм. Мүнөө жэлдэ 1600 гектарта ороо̄һото культурануудай тарилга хээ һэмди. Ороо̄һо тараанай баян ургаса абахын тулада 700 гектар дээрэ пар хахалжа, шэнэсэ таригдаһан байна. Дунда зэргээр бүхы полинууд дээрэһээ гектарай 10,4 центнер ургаса хуряагдаа.

Мүнөө жэлдэ ургаса хуряалга дээрэ шэнэ арга үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ бригадымнай гэшүүд шиидээ һэн. Тиигэжэ 1600 гектарайнгаа 1300 гаран гектарые амяарлан хуряагаабди. Хуряалгын үедэ бригададамнай 3 лафетнэ жатка ажаллаа, техникэмнай шэнэ һэн. Тиимэһээ нэгэшье һаалта болоогүй. Лафетнэ жаткын машинист К. Паньков, И. Попов гэгшэдэй агрегадууд бүришье һайнаар ажаллаа. Тэдэнэр сезон соо 540—550 гектар таряа хадаһан байха юм.

Хуряалгын үедэ машинистнууд үдэр һүнигүй ажаллаа. Сүүдхэдэ жэгдэ 16—18 час ажаллагдаа һэн. Бороо хуратай үдэрнүүдтэшье ажалай ехэ һаалтада ороогүйбди. Бригада дээрэмнай ажалай гурим наринаар сахигдаа. Үглөөгүүр 5 часта механизаторнууд ажалдаа гарадаг, тиигээд хахад һүни болотор поли дээрээ хүдэлдэг байгаа.

Үнгэрһэн намар бороо хуратай байжа, хадагдаһан ваалнууд удаан хэбтэхэ баатай болоо һэн. Тиигэбэшье, богони болзор соо хурялгаяа дүүргээбди. Комбайнаар сэхэ хадаһанда орходоо амяарлан хуряалга хэхэдэ хэзээдэшье үлүү һайн байна. Таряан ваал соогоо нара һалхинда түргөөр хатана. Комбайнаар суглуулжа сохёод, зернопультаар хэдэ хэдэн сэбэрлээд, таряагаа гүрэндэ тушаахада һайн.

Ерэхэ жэлдэ манай бригадын механизаторнууд баян ургаса абахын түлөө тэмсэжэ байна. Мүнөө 1019 гектарта пар бэлэдхээбди, 400-гаад гектар газар Мальцевай түрүү аргаар элдүүрилэгдээ. Ерэхэ жэлдэ баян ургаса абаха зорилгоор тарилгынгаа эхэнхи талмайда хэрээһэлүүлэн тарилга хэхэбди. Гектарай 12 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абаха зорилготойбди. Таряагаа бултыень амяарлан хуряаха арга бии. Мүнөө манай бригада тракторна хүдэлмэриингөө түсэбые 102 процент дүүргээ.

Эдэ бүхы амжалтамнай эгээн түрүүн трактор, машинануудай заһабарилгые һайн шанартайгаар үнгэргэһэнһөө, тэрэнэй хойноһоо оролдосотойгоор харууһалга хэһэнһээ болоһониинь элитэ.

Н. Богулов, Бичурын аймагай Бага-Куналейн МТС-эй 4-дэхи тракторна бригадын бригадир.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хэжэнгын аймагай Культурын байшангай хүгжэмэй кружогой заняти.
Е. Ринчиновагай фото.

★ ★

КУЛЬТУРЫН ТЕМЭДЭ

Холынгоо малшадые мартажа болохогүй

Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой мал 20 гаран ондоо газар үбэлжэнэ. Олонхи гүүртэ, отарануудынь артелиингээ центрһээ холуур байдаг юм. Мүнөө малай үбэлжэлгын харюусалгатай үе эхилээ. Артелиин гүүртэ, отаранууд дээгүүр хамтадаа зуу гаран колхознигууд, Сүхын МТС-эй механизаторнууд ажаллана.

Малшадай эрилтэнүүдые хангаха гээшэ эд хэрэглэгшэдэй кооперациин, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүндэтэй, нангин уялгануудай нэгэн болоно. Тиибэшье, Сэлэнгын аймпотребсоюзай правлени, аймгүйсэдкомой культурын таһаг хүдөөгэй зоной, илангаяа малшадай эрилтые тон дутамагаар хангадаг байһаар. Жэшээлбэл, тус колхозой малшадай хэрэглэмжые хангаха асуудалда Үбэр Зөөхэйн сельпогой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр С. Г. Шагдуров хайхарамжагүйгөөр хандана. Энэ сельпогойхид артелиин малшадай байдаг газараар нүүдэл худалдаа наймаа мүнөө хүрэтэр эмхидхээдүй. Тэрээнһээ боложо, артелиин центрһээ холуур ажалладаг малшад хүдэлмэриһөө һаатаха, хэдэ хэдэн модоной газарта байдаг магазин ошожо, шухала эд бараа худалдан абаха баатай болоно. Баруун Хүнды гэжэ нютагта 2—3 гүүртэ малые арба гаран колхознигууд бүлэнэртэеэ хамта харууһалдаг. Тэдэнэр хэрэгтэй эд бараагаа худалдажа абахын тула 10 гаран модоной хараанда—Сүхын МТС-эй магазинда гү, али артелиингээ центрын магазинда ошожо, ажал хүдэлмэриһөө һаатадаг байна.

Иимэ ушар олон. Артелиин центрһээ гуша гаран модо газарта Баянгол гэжэ нютаг бии юм. Хэрэгтэй эд бараа абахын түлөө тэндэһээ Галуута Нуурай станци гү, али Сэлэнгын совхоз ошохо ушар олон гарадаг. Сэлэнгэ мүрэнэй хойто таладахи хадын үбэрэй малшад баһал аймагай центр —Ново-Селенгинск ошодог юм.

Тэрэнһээ гадна, Үбэр Зөөхэйн сельпогой правлениин хойрогоор хандадаг дээрэһээ, шухала хэрэгтэй эд бараан тосхоной зондо дутамагаар, таһалдалтайгаар худалдагдана. Жэшээлхэдэ, эндэхи магазинда намарһаа хойшо керосин худалдагдаагүй, һаяшагай зуруулшье байхаяа болёо.

Тиимэ ушар гансахашье «Коммунизм» колхоздо үзэгдэнэ бэшэ. Хүдөөгэй зоной, илангаяа малшадай эрилтэнүүдые хэрэгсээдэггүй ябадалтай Сэлэнгын аймпотребсоюзай правлениин, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Павловай эбсэшоод байдагынь гайхалтай.

Мүн малшадай культурна эрилтые аймсоведэй культурын таһаг (даагшань нүхэр Жамбалов) гүйсэд хангадаггүй байһаар. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэринь колхозой центрын клубта хаа яа кино харуулха тэдыгээр хизаарлагдана. Холын гүүртэ, отарануудаар ажалладаг малшад һайн лэ һаа, һарадаа нэгэ дахин кино харадаг байна. Мүн отара, гүүртэнүүд дээгүүр залуушуулай ерэжэ концерт табихань, зүжэг наада харуулжа ябахань нэгэтэшье харагдадаггүй. Баруун Хүнды, Баянгол, Хадын Үбэр гэхэ мэтэ нютагуудаар ажалладаг малшад нёдондо жэлһээ хойшо киношье, концерт гү, али зүжэгшье хараагүй байха юм.

Аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперации, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд малшадай эрилтэнүүдые гүйсэд хангахын тула зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

С. Шарапов.

Ажаллахын, оролдохын хүсөөр

Үбэлдөө үбһэ багаар эдюулээд, эрьенүүдые гол түлэб бэлшээриин хагдаар ондо оруулдаг хонишон Д. Чойнзоновой дүй дүршэлһөө

Шэмэтэй, һайн ногоотой бэлшээрэрээ холо ойгуур үнинэй рхадаг Борьёогой үргэн элдин ын дундуур хэдэн мянган хонид эг һүрэгөөрөө хушууран бэлшэ ябадаг. Тэдэнэй дунда мүн Зэ аймагай Кировэй нэрэмжэтэ хозой эрхим хонишодой нэгэн лык Дашиевич Чойнзоновой ха аг мянга гаран эрье хонидой тун ногоо, хагданда бэлшэжэ яба нь үбэлшье, зуншье харахат.

Дылык Дашиевич хонишоноор аллажа эхилһээр үни удаанай бэшэ һаа, оролдохынгоо ашаар намартаа эрьенүүдээ һайнаар галуулжа, үбэлжэлгын үедэ һэ адуулаад, үхэл гарзагүйгөөр оруулдаг, һайн шанартай ноо ехээр хайшалдаг байна. Үнгэ шэ үбэлжэлгын үедэ хаража һан хонидойнгоо 99,8 процентые шадал һайнтайгаар ногоон рэ гаргаа һэн. Үбшэлжэл нэгэ оёр хонин үхэһэн, нэрмэгдэһэн ха юм. Үбэлэй һарануудта һай- , шадамараар бэлшээгдэжэ һан хонид тэнхээ тамираа гээн ондо орожо, нооһо ехээр үгөө. нга гаран эрьенүүдэй нэгэ нэ һээ дунда зэргээр 3,5 килограмм н шанартай нооһон хайшалаг ка, түсэб холо үлүүлэн дүүргэг-

—Үбэлжэлгын үедэ үбһэ тэжээл ытойхоноор үгэлсэдэг байгаа нинай, Дылык Дашиевичтан өл горьтой ехэ нооһо хайшалха . Теэд, тиихэ аргамнай олдожо эггүй, Дылык Дашиевич орол ын, туйлахын хүсөөр лэ хони һайнаар ондо оруулдаг, ноо ь хүсэдөөр ургуулдаг юм,—гэ колхозой зоотехник нүхэр Смякова хөөрэнэ.—Манай Борь й хуудам талада үбэлэй хүй- ээ хонидые нэгэшье үдэр байра- хаангүй, ходо бэлшээжэ байха шэ бэлэн бэшэ юм. Шадажа шээхэһээ гадна, ехэ тэсэбэри, г хэрэгтэй.

Хайшан гэжэ ажаллахадаа зунай бэлшээриин үедэ хонидоо һайнаар таргалуулдаг, үбэлдөө үбһэ тэжээл багатайгаар ондо оруулдаг гээшэбта гэжэ нүхэр Чойнзоновһоо асуухада иигэжэ хөөрэнэ.

—Малые харууһалха, эдеэлүүлхын хүсэн гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Оролдохо, ажаллахал хэрэгтэй. Малые садхаагаад лэ ябаа һаа хамаагүй гэжэ зарим хүнүүд һанадаг. Энэ баһа нэгэ буруутай юм. Юуб гэхэдэ, зундаа һайн ногоондо, үбэлдөө үдхэн хагданда бэлшэжэ байхадаа хонид садаад лэ ябана гэжэ һанан гэһээш, хэдэн зуун, мянгаад толгой соо али олон үбшэлхэ, ямар нэгэн гэнтын аюул тохёолдохо, үбэлдөө һариг муунуудынь гэнтэ турашаха гэхэ мэтын элдэб ушар болодог байна. Тиимын тула хонишон нэгэтэшье һанаагаа амархагүй, һэтэ шалгажа, ямар хонин хэрээр эдеэлжэ ябанаб, хүшэ шадалынь али тухайб, хэзээнэй ямар хонин доходхоо һанааб гэжэ ходо мэдэжэ ябаха ёһотой. Юрэдөөл үнэн зүрхэнһөө оролдохо хэрэгтэй. Оролдоод байгаа һаа, дүршэлшье олохош, һанаһандаашье хүрэхэш.

Тиигээд Дылык Дашиевич жэлэй дүрбэн сагта хайшан гэжэ хонидоо харууһалдаг, бэлшээдэг тухайгаа хөөрэбэ.

Зунай хүхэ ногооной үедэ эрье хонидые шадал соонь һайнаар таргалуулхын түлөө нүхэр Чойнзонов оролдодог юм. Отарын хонид зундаа үглөөгүүр нара гарахаһаа урид бэлшээридэ гараад, үдэшын харанхы болотор эдеэлнэ. Шанга халуунай болоолгүй һаа хонид үе-үе болоод амаржа, хэбтэжэ байгаад һэтэ эдеэлжэ ябадаг байна. Зунай сагта хонидые саг сагтань уһалжа байха хэрэгтэ энэ отарынхид шухала анхаралаа табидаг. Юуб гэхэдэ, халуунай сагта хонид хирэ хирэ болоод уһалагдажа байхадаа нилээд һэрюусэдэг, тиигээд удаахан саг соо тогтожо бэлшэдэг байна. Харин удаан саг соо уһалагдангүй ябаһан хонин ангахаһаа гадна халуудадаг, эдеэлхэ, бэлшэхэ дурагүй байдаг юм.

Иигэжэ оролдосотойгоор ажаллаһанайнь, һайнаар бэлшээһэнэйнь ашаар зундаа хонид аргагүй һайнаар таргалжа, хүшэ шадалаа нэмээдэг байна. Мүнөө жэл зунай бэлшээриин һүүлдэ нүхэр Чойнзоновой даажа байдаг отарын эрьенүүдһээ гүрэндэ тушаахада хонин бүхэн дунда зэргээр 53 килограмм татаһан байна. Зарим томо эрьенүүд 60—70 килограмм татаа.

Намарай һэрюу орохолоор хонид бүри таргалжа, хүшэ шадалаа шангадхадаг. Намартаа Дылык Дашиевич хонидоо сабшалангай һуури дээрэ, полинуудай табигдахада солоомын узуурта үдэр дүүрэн адуулжа, һайнаар садхаахын түлөө оролдожо байдаг юм.

— Һайн хүшэтэйгөөр, тарганаар үбэлжэлгэдэ ороһон хонид, илангаяа эрье хонид, хашаан соогоо хаагаад лэ байгаагүй һаа, үбһэ эдиншьегүйгөөр хагданда бэлшээд, ондо ороходоо хамаагүй,—гэжэ нүхэр Чойнзонов хөөрэнэ.

Нёдондонойнгоо дүй дүршэлөөр энэ отарынхид мүнөө жэлдэ баһал үбһэ тэжээл гаргашалангүйгөөр хонидоо хагданда бэлшээгээд, ондо оруулха гэжэ байнхай. Хүшэ шадалаа һуларуулжа захалһан, һариг муу хонидто эдюулхын тулада отарынхид 35 центнер лэ үбһэ бэлдээ.

Тиигээд бэлшэхын хажуугаар хонид бага сага солоомо эдеэд лэ үбэлжэхэ байна.

Үбэлдөө энэ отарынхид эрье хонидоо үглөөнэй бүрэнхыгөөр тооной, 8 часай багта бэлшээридэ гаргадаг заншалтай.

— Үбэлэй хүйтэндэ хонидые иимэ эртэ бэлшээридэ гаргажа болохо гээшэ аал, зуурашахагүй юм гү? гэжэ зарим хүнүүд гайхалсадаг. Теэд тэрэ гайхалтайшье бэшэ, — гэжэ Дылык Дашиевич хөөрэнэ: — Юундэб гэхэдэ, манай Борьёогой талада нара гараха багта үглөөнэй жабар буужа, аргагүй хүйтэн болодог. Харин тэрэ жабарай урда тээ эрье хонидые бэлшээридэ гаргахада һалхигүй дуулим байхадань эдеэлжэ ябахадаа бэень халажа, дулаасашадаг. Тиибэшье хурьгатай эхэ хонидые үбэлэй сагта иимэ эртэ бэлшээридэ гаргажа болохогүй. Эхэ хонидые наранай гаража, үглөөнэй жабарай бууһанай һүүлээр, һайн игаажа захалхадань бэлшээридэ гаргаха хэрэгтэй.

Үглөөгүүр иимэ эртэ бэлшээридэ гараһан хонид үдэр нэгэ уһалагдажа, 8—9 час соо хагданда садатараа тооной эдеэлээд, үдэшын 5 часта байрадаа асарагдана. Нүхэр Чойнзонов хонидоо һэрюун, юрын дал соо хонуулдаг. Эрье хонидые ехээр дулаалхада бэеынь ульһан һуларжа, хүйтэндэ түргэнөөр бээрэшэдэг гэжэ тэрэ хэлэдэг. Мүн һалхи һүрьедэггүй һэрюун байрада, дороһоон дэбисхэр һайнтай байхадаа хонидой нооһон һайнаар, үдхэнөөр ургадаг гээшэ.

Мүнөө нүхэр Чойнзоновой хаража байдаг хонидой хүшэ шадал һайн.

— Ерэхэ жэлдэ хонин бүриһөө дүрбөөд килограмм нооһо хайшалха зорилготойбди, — гэжэ нүхэр Чойнзонов хөөрэнэ.

Д. Цыренжапов.

Уранзохёолшодой анхаралда

1929—1930-аад онуудта манай Бурят-Монголой литература тон залуухан, мүн зохёолшодшье үсөөхэн байгаа. Тиигэбэшье, тэрэ үедэ уран бэлигтэн Х. Намсараев, Б. Абидуев, Н. Балдано, А. Шадаев, Б. Базарон, Ц. Номтоев болон бусад арадайнгаа дундаһаа уран бэлигээрээ шалгаран гаража, хүдөө нютагтахи колхозно байгуулалтын амжалта тухай магтан дууладаг байгаа. Мүнөө бидэнэртэ манай ахалагша уранзохёолшодой тэрэ сагай байдалые тодо һонороор харуулан бэшэһэниинь ехэ нүлөөтэй.

Гэтэр, зарим уранзохёолшодой гушаад онуудта бэшэһэн зохёолнуудынь тэрэ сагта хуушан монголоор гү, али латаар бэшэгдэһэн байна. Тиимэ номууд мүнөө гансал авторнуудтань бии. Жэшээнь, уранзохёолшо Цокто Номтоевой зохёоһон зүжэгүүдэйнь номууд тиимэ Нүхэр Номтоевой һай һайн зохёолнуудаа дахин хэблүүлжэ, олониитэ уншагшадтаа бэлэглээ һаань һайн һэн.

Уранзохёолшо Данри Хилтухин үхибүүдтэ зорюулжа, элдэб хөөрхэн шүлэгүүдые найруулдаг. Тиибэшье, нүхэр Хилтухинай шүлэгүүдые бурят уншагшад бултадаа уншажа шададаггүй. Ушар юуб гэхэдэ, уранзохёолшын шүлэгүүд барандаа шахуу ород хэлэн дээрэ толилогдодог гээшэ. Саашадаа уранзохёолшо шүлэгүүдээ оршуулжа, хэблэлдэ һаяар гаргаха аабзэ гэжэ һанагдана. Тиихэдэ уранзохёолшод радиогоор дамжуулгада тон үсөөн хабаадалсана.

Б. Жанчипов.

Миний һанамжа

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ажалшад, Селендумын дунда һургуулиин һурагшад гү, али Доодо Юрөөгэй үүлтэртэ малай ажахын хүдэлмэрилэгшэд иишэ, тиишэ ошохо болоходоо, «хуби заяагаар» дайралдаһан ашаанай машина гү, али харгыгаар ябаһан ондоошье машина угтажа һууха баатай болоно. Теэд машинын дайралдахадашье, кабинын сүлөө байгаа һаань һуухаш, үгы һаань үгы. Харин тэрэ үедэ 20-ёод модоной газараар ашаанай такси ябадаг юм. Энэ таксиие хажуу тээшэнь нэгэ заахан хотируулжа, дурсагдагша нютагууд тээшэ эльгээ һаа һайн гэжэ һанагдана. Үгышье һаа, автобус ябуулхаар.

А. Бадмаев.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„ХЭЗЭЭ БАРИГДАХА, ЗАҺАГДАХА БАЙРАНУУД БЭ?“

Иимэ гаршагтай статья манай газетын октябриин 10-най номерто толилогдоһон байгаа. Заиграйн аймагай «Коммунизм» колхоздо һаалиин гүүртын типовой байра үни удаан баригдана. Мүн олонхи хуушан байранууд үмхиржэ муудашанхай, сонхонуудтань шэл табигдаагүй байһаар. Энэ колхозые шефтээ абаһан Шэнэ-Бэрээнэй МТС, Хандагатайн леспромхозойхид мүртэй туһаламжа үзүүлнэгүй гэжэ тэрэ статья соо хэлэгдэһэн юм.

Бэшэг соо заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаа,—гэжэ манай редакцида КПСС-эй Заиграйн айкомой секретарь нүхэр Петров мэдээсэбэ.

Энэ колхоздо Шэнэ-Бэрээнэй МТС-эй дирекци нэгэ тракторна бригада эльгээгээ. Тус бригадын гэшүүд малай байрын барилгада хэрэглэгдэхэ модо бэлэдхэжэ байнхай.

Мүн энэ бригадые хүтэлбэрилхөөр аймгүйсэдкомой колхозуудай барилгын таһагые даагша нүхэр Кузнецов эльгээгдээ.

Манай республикын һонин

Ахадуугэй туһаламжа

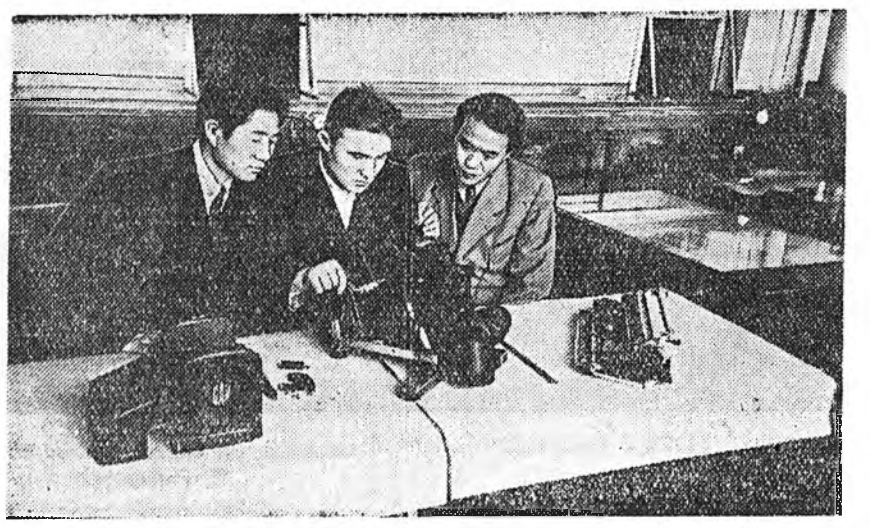

мэрилэгшэд һаяхан Улан-Удэ ерээд, Гүрэнэй банкын Бурят-Монголой контородо тоо нягталан бододог машинануудые шудалжа байна.

Монголой Гүрэнэй банкын хүдэлмэрилэгшэдые һургахын тула гүрэнэй банкын Бурят-Монголой конторо главна бухгалтер Серебряков, механигууд нүхэд Марычев, Лютов гэгшэдые томилбо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Монгол Арадай Республикын Гүрэнэй банкын түлөөлэгшэд машинаар тоо бүридхэхэ мэргэжэлдэ һуража байна.

Л. Хайдуров.

Монгол Арадай Республикын Гүрэнэй банкын правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Бальжит, мүн банкын бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Гүрэнэй банкын хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй танилсахаяа энэ оной май һарада ерэһэн юм.

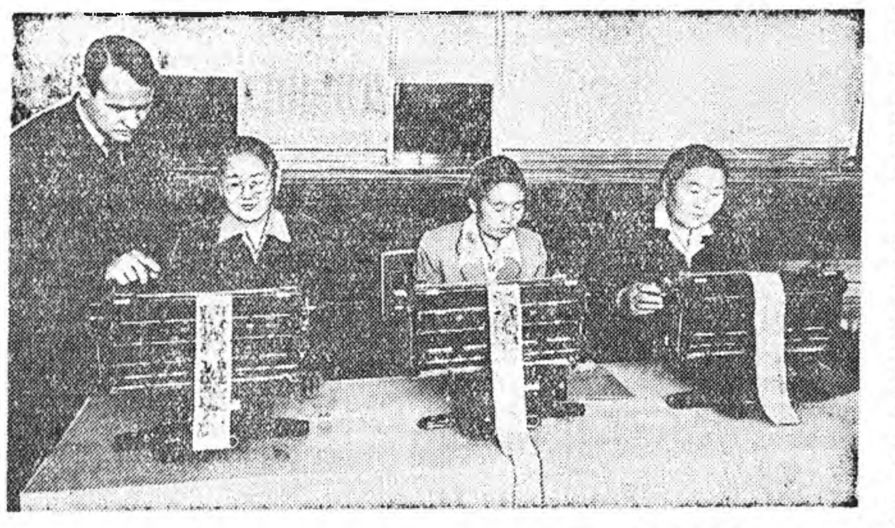

Тэдэнэр Москваһаа бусаха замдаа Гүрэнэй банкын Бурят-Монголой контородо орожо, ажалтайнь танилсаһан, тусхай машинаар тоо бүридхэхэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ асуудалаар хөөрэлдэһэн байгаа.

Монгол Арадай Республикын Гүрэнэй банкын 5 хүдэл-

Түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ

Селендумадахи станок бүтээдэг заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад Октябриин һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ ороходоо, жэлэйнгээ түсэбые декабриин 1 болотор дүүргэхэ уялга абаһан юм. Ноябриин 16-най мэдээгээр, заводой коллектив жэлэйнгээ түсэбые бүхы дээрэнь 101 процент, товарна продукцяар 102,7 процент дүүргэжэ, ажалай амжалта туйлаа. Заводой комсомолшууд болон залуушуул алмаһан мүнгөөрөө «ЦКБ-3» маркын гурбан станок түсэбһөө гадуур бүтээгээ.

Механическо-хабсаралгын цехын (нүхэр Рычикинэй) бригада ажалай эрхим жэшээ харуулна. Слесарьнууд Дашимолонов, Вершаловский, Бальдиров, Бровков болон бусад халаан бүхэнэйнгөө даабарие холо үлүүлэн дүүргэдэг.

Селендумын станок бүтээгшэд СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгые һайшаан дэмжээд, бүри ехэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэжэ оронхой.

Ц. Гомбоин.

Ажалта үдэртөө аванс абана

Хориин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель энэ оной 9 һарын туршада нэгэ миллион үлүүтэй түхэригэй олзо доход оруулаа. Тэрэнэй ехэнхи хубинь мал ажалһаа абтаба. Нооһо гүрэндэ тушаажа ба худалдажа, олон мянган түхэригэй олзо олоһон байна.

Иигэжэ энэ колхоз гэшүүдэйнгээ ажалта үдэртэ ехэ мүнгэ авансаар хубааба. Мал адуулагша Долгор Цыбикова 56 наһатай болобошье, 9 һара соо 1651 ажалта үдэр оложо, 4128 түхэриг мүнгэ абаха болоо. Үнинэй хонишон Цыбан-Дари Найдановай бүлэ 4148 түхэриг мүнгэ авансаар абаба. Мүн һаалишан Долгор Ганжурова 2680 түхэригэй аванс абаа.

Тус колхозой гэшүүд жэлэй дүүрэтэр үшөө 300 мянган түхэригэй олзо оруулха гэжэ шиидээд, эршэмтэйгээр ажаллажа байнад. СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгатай танилсаһанай удаа эндэхид үбэлжэлгые гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэжэ, малай ашаг шэмые бүри дээшэлүүлхэ, тоо толгойень олошоруулха зорилго табиба.

Ц. Цыдыпов.

Агитаторай блокнодой ээлжээтэ номер

КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ, 22-дохи номер хэблэгдэн гараба.

В. Яруничев, В. Богомольный гэгшэдэй — «Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ туйлаһан амжалтануудаа бэхижүүлэе», Н. Дорофеевэй — «Мал ажалаа саашадань хүгжөөе», Б. Байминай — «Советскэ Конституциин туг доро», Ф. Ивановой—«Ажалшадай бүхэдэлхэйн ассамблей» гэһэн статьянууд хөөрэлдөө хэхэ материалнуудай бүлэг соо толилогдоо.

«Республикын хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадагшад хөөрэнэ» гэһэн гаршагтайгаар хэдэн түрүүшүүлэй хөөрөөн толилогдобо. Бичурын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Д. П. Паньковагай — «Тэжээлэй элбэг байха бүринь, һүн ехээр абтадаг», Мухаршэбэрэй аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гахайшан У. Ф. Патрахинагай — «Орондоо мяха, саала ехээр үгэе», Бичурын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ А. И. Итигиловэй — «Хонин ажал —колхозой гол баялиг мүн» гэһэн хөөрөөнүүд толилогдоһон байна.

Колхозуудай урган хүгжэжэ, баяжажа байһые харуулһан тоо, баримтанууд тунхаглагдаа. 1957 оной декабрьда хөөрэлдөө хэхэ жэшээтэ темэнүүд болон литература агитаторта туһаламжа болгогдон энэ номерто үгтэбэ.

Шэнэ номууд

Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Бурят-Монголой номой хэблэлдэ хэдэн ном хэблэн гаргагдаба.

1. **«Бурят-Монголдо Совет засагай түлөө тэмсэл»** (хэрэг дансануудай суглуулбари), 5 түх. 90 мүнгэтэ. Энэ ном соо 1917 —1918 онуудта Троицкосавскын (Кяхта) городой Соведэй, Верхнеудинскын (Улан-Удын) городой Соведэй хэһэн хүдэлмэринүүд илангаяа дэлгэрэнгыгээр харуулагданхай.

2. **«Байгал шадарай партизанууд»** (Бурят-Монголдо болоһон граждан дайнда хабаадагшадай дурдалганууд) 5 түх. 40 мүнгэтэ. Энэ ном соо Т. М. Сентарецкий, М. М. Сахьянова, П. П. Смолин, Т. Г. Гармаев болон бусадай, бултадаа 20 гаран хүнэй статьянууд хэблэгдэнхэй. Граждан дайнай үедэ Совет засагай түлөө ами бэеэ үгэһэн В. М. Серов, К. А. Масков, Ц. Ранжуров, А. П. Вагжанов, П. С. Балтахинов болон С. Ю. Широких-Полянский гэгшэдэй дурасхаалда статьянууд бэшэгдэнхэй.

3. **«Бурят-Монгол Октябриин 40 жэлэй ойдо»** (статьянуудай суглуулбари), 4 түх. 35 мүнгэтэ. Совет засагай 40 жэл соо Бурят-Монголой республикын һалбаран хүгжэһые харуулһан нүхэд А. У. Хахалов, П. Т. Хабтаев, В. И. Дубровский, Н. И. Борисов болон бусадай статьянууд энэ ном дотор толилогдонхой.

4. Р. Шнипер — **«Бурят-Монголой АССР-эй ажахын хүгжэлтэ ба ажалшадай жаргалта байдалай һайжаралга»**, 2 түх. 50 мүнгэтэ.

5. Г. Санжиев — **«Коммунистическэ парти — Бурят-Монголдо колхозой байгуулалтын илалтые эмхидхэгшэ мүн»**, 2 түх. 50 мүнгэтэ.

Эдэ номууд мүнөө республикын худалдаа наймаанай магазинуудта эльгээгдэнхэй.

Классическа барилдаан

Классическа барилдаагаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн ПВЗ-гэй Культурын ордон соо эхилбэ. Бэеынгээ талаар табан категориин 25 барилдаашан республикын чемпионой нэрэзэргэ олохын түлөө тэмсэжэ байна.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр 9 уулзалга болоо. Халтанов (зооветинститут) Мурзинтай (Онохойн ой модоной комбинат) 45 секундын турша соо барилдажа, диилэбэ. Нэгэдэхи разрядтай Власов Кулик хоёр үни тулалдаа. Кулик габшагай уян байба. Власов техникэ һайнтайшье һаа, 8 минута 15 секундын туршада барилдаад, нүгөөдэеэ арай гэжэ хаяа.

Зооветинститудай студентнэр — Бальжинимаев Лхасаранов хоёрой тулалдаан Бальжинимаевай илалтаар дүүрээ.

Догдомэ Таракановскитай уулзахадаа, абаһаар хам ороод, 55 секундын туршада нүгөөдэеэ газардуулба.

Петря Андреевые, Волков Шахторинние хаяа. Мүрысөөниинь үргэлжэлһөөр.

А. Игумнов.

Тобшо һонин

✦ **Курумкан.** Мария Бадмаева долоодохи класс дүүргэһэнэй һүүлээр Парти, Правительствын уряагаар Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хонишон боложо ошоо юм. Залуу хонишон ажалдаа амжалта туйлаһанай түлөө колхозой правлениһээ сарбуугай часы бэлэг абаба.

Г. Бадмаев.

✦ **Сэлэнгэ.** Сүхын машинно-тракторна станци Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой центртэ машинно-тракторна мастерской хирпиисээр барихань.

В. Цыренжапов.

✦ **Пединститут.** Городой физкультура ба спортын комитет институдай бэрхэ спортсменүүдтэ разрядуудые олгобо. Тэрэ тоодо 13 эрэшүүл, 13 эхэнэр 2-дохи ба 3-дахи категориин спортсменүүд болоо. Мүн 6 студент—2-дохи, 12 студент—3-дахи категориин судьянар болобо.

В. Владимиров.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Уласхоорондын научна конференци дүүрэбэ

ПРАГА, (ТАСС). Чехословакиин телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, марксизм-ленинизмын институдуудай уласхоорондын научна конференци, коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түүхые зохёохо комиссинууд Прагада ноябриин 20-до хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин ямараар нүлөөлһэн тухай элидхэлнүүд конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Зарим оронуудай институдуудай, тэрэшэлэн комиссинуудай хоорондоо научна асуудалнуудаар харилсаха тухайда конференци дээрэ хэлсэгдээ. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын, Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съездын, тэрэшэлэн Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай шиидхэбэринүүдэй удхашанар тухайда конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Центральна Европын оронуудта Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин ямараар нүлөөлһэн тухай документнүүдэй суглуулбарие редактировалхыень Венгриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин түүхын институдта даалгаба.

Капиталай оронуудтахи забастовконууд

Капиталистическэ оронуудта хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай бүри олоороо забастовко хэдэг боложо байһан тухай шэнэ шэнэ мэдээсэлнүүд үдэр бүри телеграфаар дамжуулагдана.

Франциин худалдаа наймаанай флодой 35 мянган моряк ажалай бүгэдэниитын конфедерациин, «Христиан ажалшадай Франциин конфедерациин» уряагаар ноябриин 22-то 24 часай забастовко эмхидхээ. Забастовко эмхидхэгшэд салин хүлһэеэ дээшэлүүлхэ тушаа эрилтэ табиһан байна.

Белфастдахи (Хойто Ирланди) автобусуудай 2000 жолоодогшод ноябриин 23-най үдэр нэгэ үдэрэй забастовко хэбэ. Забастовко хэгдэһэнэй шалтагаанаар нэгэ үдэрэй турша соо город соогуур нэгэшье автобус ябаагүй.

Буруугаар ажалһаа гаргагдаһан нэгэ жолоошоёо ажалда оруулха гэһэн эрилтэ табижа иимэ забастовко эмхидхээ.

Иоганнесбургһаа (Урда Африкын союз) мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө үедэ тэндэ 1500 негр забастовко хэжэ байна. Ууралай хүсөөр хүдэлдэг тээрмэнүүдтэ ажалладаг эдэ негрнүүд салин хүлһэеэ дээшэлүүлхэ эрилтэ табяа. Эдэнэр мүнөө үедэ тон бага салин хүлһэ абана. Үлэн хооһоор зобожо тулиһан эдэ негрнүүд аргаа ядахадаа забастовко эмхидхэхые шиидэһэн байна.

Чилиин медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй федераци ноябриин 24-дэ 24 часай забастовко эмхидхээ. Энэ забастовкодо ороной бүхы больницануудай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсана. Эдэнэр салин хүлһэеэ дээшэлүүлхэ тушаа эрилтэ табяа.

Буэнос-Айресай портын хүдэлмэришэд забастовко эмхидхэжэ, салин хүлһэеэ дээшэлүүлхые эринэ.

Окинава аралда Америкын засагаархидай хэһэн хуули буса хэрэг тушаа японойхид дураа гутана

ТОКИО, ноябриин 26. (ТАСС). Окинава арал дээрэ Америкын засагаархидай хуули бусаар аашалжа Нах городой мэр Сенага гэгшые ажалһаань буруугаар гаргаһан тухай Японой хэблэл ехээр дураа гутан бэшэнэ.

Окинава арал дээрэхи Америкын Верховно Комиссарай хуули буса ааша тухай «Асахи» газетэ түрүү бэшэг соогоо иигэжэ заана: США-гэй правительство Японой хүн зониие «элдэб аргаар гартаа оруулжа ядаад, һүүлэй һүүлдэ хэрзэгы шэрүүн хэмжээ абажа эхилбэ».

Окинава арал дээрэхи Америкын засагаархидай иимэ ехээр хүндөө буураһан тухай Японой хэблэл хэзээдэшье бэшээгүй юм гэжэ «Джапан Таймс» газетэ заана.

Окинава арал дээрэ США-гэй бэелүүлжэ байгаа мүшхэлгэ, мүрдэлгын политикын үшөө нэгэ гэршэнь Америкын засагаархидай һүүлшын хэмжээ-ябуулга дээрэһээ элирэн харагдаба гэжэ «Иомиури» газетэ заана.

Ифнидэхи байдал

ПАРИЖ, ноябриин 26. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Ифнидэхи (Мароккын газар дээрэхи Испаниин колониальна эдлүүри) байдал түгшүүрилтэй болобо. Мароккотой нэгэдэхын түлөө тэмсэжэ байһан нютагай хүн зон Испаниин сэрэгүүдтэй шангаар тулалдажа үргэлжэлһөөр.

Испаниин засагаархид авиаци хэрэглэжэ, нютагай олон тосхониие бомбодоо гэжэ газетэнүүд бэшэнэ. Ифнидэ тохёолдоһон байдал тушаа Испаниин правительство харюусаха ёһотой гэжэ зарим шэнжэлэгшэд заана. Нютагай хүн зонтой тулалдаанай эхилһэнһээ хойшо Канарска аралнуудһаа, тэрэшэлэн Испаниһаа сэрэгүүд нэмээжэ эльгээгдээ.

Ифнидэ Испаниин эзэрхэг түримхэйшүүлэй хэжэ байһан хорото ябуулга тушаа Маррокын хүн зон ехээр дураа гутана. Маррокын гадаадын хэрэгүүдэй министрын тушаалда байһан Абделькрим Бенджеллун Рабадта байдаг Испаниин посолдо хандаха зуураа, Испаниин сэрэгүүдэй хорото ябуулгые буруушаагаад, энэ тулалдаанай хойшолонгой түлөө харюусалга тухай мэдүүлээ гэжэ «Аль-Алам» газетэ мэдээсэнэ. Ифнидэхи байдал тушаа асуудал Мароккын правительствын онсо заседани дээрэ үсэгэлдэр зүбшэн хэлсэгдээ.

США-да негр яһатан ехээр доромжологдоно.

Америкэдэхи Литл-Рок гэжэ багахан городто ажаһуудаг негрнүүд һүүлэй үедэ ехээр доромжологдожо байна. Городой гол дунда байдаг һургуулида негр 9 һурагшадай орохо гэхэдэнь үндэһэ яһанай илгаа гаргагшад американецууд тэдэнэрые шангаар хэһээгээ.

Үндэһэ яһанай илгаа гаргагшад негр үхибүүдые ехээр сохёо. Энэ городто ажаһуудаг негрнүүд ондоогооршье доромжологдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Үндэһэ яһанай илгаа гаргагшад 3 үхибүүдэй городой гол дунда һургуулида орохо гэхэдэнь тойбо татажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Мароккын партизанууд Ифниин гол городые эзэлбэ

ЛОНДОН, ноябриин 26. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондент Рабадһаа иигэжэ дамжуулна:

«Аль-Алам» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Испаниин колонизаторнуудта эсэргүүсэн бодоһон Мароккын партизанууд Мароккын газар дээрэ байдаг Испаниин колониальна эдлүүриин гол город болохо Ифниие эзэлбэ.

Партизанууд Сиди-Ифни гэгдэдэг аэродромые эзэлээ гэжэ мэдээсэл доторынь хэлэгдэнэ.

Оманай арад тэмсэжэ үргэлжэлһөөр

КАИР, ноябриин 26. (ТАСС). Оманай национальна эсэргүүсэлгын сэрэгүүд Джебель Аль-Ахдар шадар Англиин сэрэгүүдтэ шангаар доболоо. Каирта байдаг Оманай түлөөлэгшын телеграмма соо энээн тухай хэлэгдэнэ.

Оманай патриодууд Англиин сэрэгүүдэй складта доболоод, [...] рээние галдаа, Изки город ор[...] зам дээрэ харуул табяа гэжэ телеграмма соонь хэлэгдэнэ.

Каирта байгаа Оманай түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор ан[...] лиинхид Джебель Аль-Ахдар тээшэ парашютистнуудые эльгээжэ [...]гэлжэлһөөр. Англиин засагаархид Оманай национальна эсэргүүсэлгын сэрэгүүдые шэнээр доболохо зорилготой.

США-дахи политическэ оршон байдал тухай „Таймс" газетэ иигэжэ бэшэнэ

ЛОНДОН, ноябриин 26. (ТАСС). Наукын, техникын талаар Советскэ Союзһаа США-гэй гээгдэһэнтэй, «Эйзенхауэрэй номнолой буруутаһантай дашарамдуулан США-да тохёолдоһон политическэ оршон байдал тухайда «Таймс» газетэ редакционно статья доторо бэшэнэ.

США-гэйхид айн һүрдэнэ, правительствын нэрэ хүндэнь бууража газетэ заана. Ородуудай табиһан түрүүшын хэмэл одоной Америка дээгүүр ниидэжэ эхилһэнһээ хойшо хоёр һара хүрэхэгүй саг үнгэрбэ гэжэ «Таймс» саашань бэшэнэ. Зүүн зүгтэ Америкын правительствын бэелүүлжэ байһан политикын бусалтагүйгөөр буруушааһанһаа, Сириие эзэмдэхын зорилгоор Америкын ябуулжа байһан политикые араб оронуудай ехээр буруушааһанһаа хойшо мүн лэ [...] болоогүй.

Огторгойн зай руу хэмэл од[...] ородуудай табиһан сагһаа [...] шо баруунай оронуудай а[...] хэрэгынь бүри ехээр урагшагүй[...] бэ гэжэ юрын американец хара[...] болоо гээд газетэ үргэлжэлнэ. [...] мэл одоной табигдаһые тоон[...] байха гэһэн правительствын түү[...] шын хараа бодолынь алдуу[...] байба...

Турци Сириин хилэ руу сэрэгүү[...] эльгээжэ үргэлжэлһөөр

ДАМАСК, ноябриин 25. (ТАСС). Турци Сириин бүхы хилые [...] шуулан сэрэгүүдээ суглуулжа [...]на гэжэ Халеб городой губернатор хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ дүүлээ.

Францида юумэнэй үн[...]сэн хүндэрнэ

ПАРИЖ, ноябриин 25. (ТАСС). Францида эдеэ хоолой үнэ сэ[...]саг үргэлжэ хүндэржэ байһан [...]хай газетэнүүд мэдээсэнэ. Нэгэ [...]делиин турша соо, ноябриин 9[...] 16 хүрэтэр, мяханай, малай [...]ной, үндэгэнэй, хартаабхын үнэ [...]нилээд дээшэлээ.

Багдадай бүлэглэлдэ хабаадагша гэшүүн-гүрэнүүдэй сэрэгүүд Аравиин далайда һургуули хэжэ эхилбэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин [...] (ТАСС). Юнайтед пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Багдадай бүлэглэлдэ хабаададаг гүрэнүүд Пакистанай, Турциин, Иранай, [...]лиин, США-гэй далайн-сэрэгэй агаарай-сэрэгэй зэбсэгтэ хүсэн хамтаржа, Аравиин далайн хо[...] захада мүнөөдэр һургуули [...] эхилбэ. Энэ һургуули декабриин 10 болотор үргэлжэлхэ юм.

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 34-05. местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00593. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5735.